

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocencova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knaflijeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Odmevi dunajske razsodbe

Zapisali smo že, da bo mogoče vse posledice dunajske razsodbe v madžarsko-rumunskem sporu z dne 30. avgusta tega leta oceniti šele čez nekaj časa, saj že po prvih odmevih dunajskih sklepov lahko pričakujemo, da bodo te posledice segale zelo daleč na zunanje-političnem, notranje-političnem, gospodarskem, socialnem, narodnostnem, strateškem in znatno še katerem drugem področju, bodisi glede obeh prizadetih držav samih, bodisi glede na ves jugovzhodni prostor Evrope. Razen tega smemo že sedaj pripomniti, da je sami nagibi dunajske razsodbe daleč presežajo podunavsko-balkanski okvir in se močno prepletajo z vso zapletenostjo splošnega mednarodnega položaja. Jasen vpogled v to ozadje dunajske konference pa nam bo mogoče šele v daljšem razpletu mednarodne krize, ko bodo obrisi stališč poedinih interesiranih velesil povsem vidni.

Naj v uvod k odmevom o dunajski razsodbi najprej na kratko ugotovimo dejanski obseg teritorialnih in drugih sprememb, ki bodo sedaj nastopile. Po madžarskih navdah je dunajska razsodba priznala Madžarom 44.000 kv. km transilvanjskega ozemlja. Na njem prebiva 2.370.000 ljudi, od katerih je le 1.150.000 (ali 48% vsega odstopenega prebivalstva) Madžarov, okoli en milijon (43%) Rumunov, 60.000 Nemcev (2,5%) ter 160.000 pripadnikov drugih narodnosti (6,5%). Ozemlje je torej, kakor vidimo, narodnostno močno pomešano, kar dopušča ugotovitev, da osnova dunajske rešitve madžarsko-rumunskega spora ni bila narodnostnega značaja. Madžarska, ki je že s prvo dunajsko razsodbo z dne 2. novembra 1938 dobila v svoje meje nad pol milijona tujerodnega prebivalstva, ki se je nato v marcu lanskega leta s priključitvijo Podkarpatske Rusije povečala še za nadaljnje pol milijona Rusinov, je z novo dunajsko rešitvijo vključila v svoje državne meje še nad en milijon 200.000 tujerodnega življa. Nemška manjšina na Madžarskem, ki je štela doslej nad 600.000 ljudi, se z novo dodelitvijo rumunjskih Nemcev (60.000) poveča za dobro desetino, medtem ko ostane v neodstopljenem delu rumunske Transilvanije še vedno okoli 200.000 Nemcev. Z vsemi dosedanjimi odstopitvami (Besarabija, Bukovina, Transilvanija) je Rumunija od svojih 20 milijonov prebivalcev izgubila okoli 6 milijonov, dočim je Madžarska pridobila nad 3 milijone in pol novih prebivalcev, tako da bo sedaj Rumunija s svojimi 14 milijoni ljudi le neznatno večja po številu prebivalstva od Madžarske, ki se približuje 13 milijonem prebivalcev. Po pisni nemških in italijanskih listov je s tem ustvarjeno nekakšno številčno ravnotežje med obema državama dunavskega področja.

Razume se samo po sebi, da so te spremembe sprožile enako močan val navdušenja na Madžarskem kakor potrost in narodne žalosti v Rumuniji. Madžarskega protistojca je priredila predsedniku vlade grofu Telekiju in zunanjemu ministru grofu Csakyju velike manifestacije, ki sta jih oba državnika izrabila tudi za nekaj značilnih izjav o dunajski razsodbi. Iz govorov obeh vede poleg razumljivega veselja nad tako neuporabnim uspehom velike teritorialne pridobitve brez prelivanja krvi tudi globoka resnost glede nalog, ki čakajo novo Madžarsko. Grof Teleki je dejal med drugim: »Spet nam je bila naložena velika naloga, katere težina mora tudi narod pretehtati. Spet je pred nami naloga, ki je tesno povezana z vodstvom več narodnosti obsegačnega države. Naj to upoštevamo sleherni poedinec in narod... Od postopanja vsakega poedince bo odvisno, ali bomo to, kar smo sedaj prejeli, obdržali...« Te izjave grofa Telekija je dopolnil grof Csaky, ki je dejal: »Dospeli smo na precej težko razpotje v življenju naroda. Spet prevzemamo strašno mesto, ki ga dunajska razsodba dviga iz vrste konfliktov na evropskem jugovzhodu. Madžarski narod je mogel doslej skozi vse viharje čisto izpolnjevati svoje poslanstvo za Karpat, tudi tedaj, kadar je bil premagan, kajti on ni izginil; mogel je to poslanstvo izvršiti tudi tedaj, ko je z orožjem v roki branil svoje prastare meje proti desetkratni ali dvajsetkratni premoči. V bližnjih letih se bo odločilo, ali zaslužimo milo okvira lokalnega konflikta tudi evropsko bodočnost...« Takšne so torej madžarske napovedi glede novega madžarskega poslanstva v Evropi po drugi dunajski razsodbi.

Drugačno sliko razpoloženja nam seveda nudi pogled v Rumunijo, odkoder prihajajo po dunajski razsodbi zelo vznemirljiva poročila o naraščajoči notranji krizi, ki je seveda sprito tolikšnih žrtev kaj razumljiva. Tu gre za globoke duševne in politične pretrese, ki jih noben narod ne bi mogel zlahka prenesti. Od tega ali in kako bo Rumunija prebolela to svojo notranjo krizo, ki je verjetno šele na začetku, bo seveda v odločilni meri odvisen tudi njen bodoči zunanje-politični položaj, predvsem pa njena varnost na zunaj. Velesili osi Rim-Berlin, ki nista upoštevali vseh madžarskih zahtev proti Rumuniji, sta skušali storiti vse da bi v prijateljskem in mirnem ozračju, v katerem so se vodili naporni dunajski razgovori, kolikor le mogoče Rumunom omili njihove izgube in zmanjšali njihove žrtve za ohranitev miru

JUTRO

Zasedba Transilvanije od 5. do 13. IX.

Vkorakanje madžarskih čet v odstopljeno ozemlje se bo začelo istočasno na vsej dosednji meji — V sredo bo madžarskemu parlamentu predložen zakon o priključitvi erdeljskega ozemlja

Budimpešta, 2. sept. AA. (DNB) Mešana madžarsko-rumunska komisija je po 10-urni seji, ki je trajala do jutraj in na kateri so razpravljali o odstopitvi rumunskega ozemlja Madžarski, sprejela naslednje sklepe:

Madžarska vojska bo prestopila meje 5. septembra. Do 13. septembra bo zasedla odstopljene kraje. Vkorakanje madžarske vojske v novo ozemlje se bo začelo 5. septembra na vsej dosednji skupni madžarsko-rumun. meji, izveniš v odseku okoli Velikega Varadina, kjer bodo začele čete korakati šele 6. septembra. Madžarska vojska bo vkorakala 6. septembra v Marmaroš Siget in v Sator Mare, 7. septembra v Veliki Varadin, nato pa bo v etapah do 11. septembra prispela v Kluži. V zadnjih dveh dneh bodo madžarske čete zasedle ostanke. V ponedeljek ob 14.

bo mešana madžarsko-rumunska komisija vzel v pretres vojaška vprašanja. V sredo se bosta sestala zgornji in spodnji dom. Ob tej priliki bo vlada predložila zakon o priključitvi erdeljskih krajev.

Bukarešta, 2. sept. s. British United Press javlja, da so madžarske čete že danes na treh mestih prekorale rumunsko mejo ter pričele korakati v Transilvanijo. Prvotno je bilo določeno, da prično madžarske čete zasedati odstopljeno ozemlje šele v četrtek dne 5. t. m., toda madžarske oblasti pravijo, da mora madžarska vojska zaščititi madžarsko prebivalstvo v Transilvaniji. Na več mestih je prišlo do spopadov med madžarskimi in rumunskimi četami. Kolikor je doslej znano, je bilo ubitih ali ranjenih devet rumunjskih policistov.

Prosim Vas, sporočite duceju izraze moje vdanosti.

*

Sovjetski manevri

Moskva, 2. sept. AA. (DNB) Današnja »Krasnaja Zvezda« piše o nedavno končanih manevrih v moskovski armadni pokrajini in pravi, da bodo podobni manevri

tudi v drugih armadnih področjih, v prvi vrsti pa v Odesi in Sibiriji. Tudi teh manevrov se bo udeležil narodni komisar za vojsko maršal Timošenko. List pravi, da pri teh vajah ne gre za manevre v ožjem smislu besede, temveč za vezbanje vseh pehotnih polkov dotične armadne oblasti zaradi izpopolnitve vojaške vzgoje.

Bolgari bodo zasedli Dobrudžo 21. septembra

Bolgarsko-rumunski dogovor o odstopitvi južne Dobrudže bo že v kratkem podpisan

Sofija, 2. sept. p. Vodja bolgarske delegacije pri pogajanjih v Craiovi Pomenov se je vrnil iz Vidina v Crajovo. V Vidinu je prejel od svoje vlade nova navodila. Na podlagi informacij iz dobro poučenih krogov je bolgarska vlada na svoji včerajšnji seji sprejela rumunski kompromisni predlog, po katerem bo Rumunija evakuala južno Dobrudžo 20. t. m., tako da jo bodo Bolgari lahko pričeli zasedati 21. t. m. Izselitev Bolgarov iz Severne Dobrudže se ima izvršiti v roku dveh mesecev. Bolgarski radio je objavil uradno poročilo, po katerem bo rumunsko-bolgarski dogovor o odstopitvi južne Dobrudže podpisan že v kratkem. Seglasje še ni bilo doseženo o finančnih vprašanjih.

Sofija, 2. septembra. AA. (DNB) Včeraj se je sestala bolgarska vlada na izredno sejo. Šef bolgarske delegacije v Craio-

vi Pomenov je podal pregled dosedanjih pogajanj. Kakor se je zvedelo, je treba urediti le še nekatere finančne zadeve. Bolgarska vlada je dala poslednja navodila svoji delegaciji. Pričujejo, da se bodo pogajanja danes končala. »Utro« je izvedelo, da bodo bolgarske čete postopno zasedle Dobrudžo in da bodo najprej vkorakale v Tutrakane.

Bukarešta, 2. septembra. AA. (DNB) Rumunsko-bolgarska pogajanja v Craiovi se približujejo zaključku. Komisija je delala tudi danes. V glavnem so vzeli v pretres vprašanja plovbe in prometa v pristaniščih. Razpravljali so tudi o ureditvi odnosov pri posestvih, kar bo potrebno pri izvedbi izmenjave prebivalstva. V dobro poučenih rumunjskih krogih mislijo, da bodo mogli že jutri podpisati pogodbo ali pa vsaj pogodbo stilizirati.

Vojna v Sredozemlju

Italijansko vojno poročilo o angleških letalskih napadih na Sardinijo, Pijemont in Lombardijo

Nekje v Italiji, 2. sept. AA. (Stefani.) Poročilo glavnega štaba italijanske oborožene sile št. 89 pravi:

Pretoklo noč so sovražna letala letela nad Sardinijo. Protiletalsko toplotno je zbil tri sovražna letala. Ni bilo nobenih žrtev niti škode. Sovražna letala ki še vedno prihajajo čez švicarsko ozemlje, so letela nad nekaterimi kraji v Pijemontu in Lombardiji, kjer je takoj prišlo do letalskega in protiletalskega odzgora. Ker letala niso mogla prisesti do cilja, so vržla 4 bombe v neko vas v bližini Varese. Prav tako so metala bombe na razne kraje, ne da bi pri tem povzročila škodo ali pa človeške žrtve. Dve italijanski ozledniški letali se nista vrnila.

Pri letalskih napadih na Tobruk, v katerih javljajo sporočilo št. 86, je bila zadeta neka poljska bolnišnica, ena oseba pa je bila hudo ranjena. Eno sovražno letalo je zbil protiletalsko toplotno morarice. V vzhodni Afriki so sovražna letala skušala napasti otok Harvil, 80 km od Masave. Zbito je bilo eno sovražno letalo, trije člani posadke pa so bili ujeti. Pri letalskem napadu na Asab je bilo nekaj malce škode, ranjenih pa osem oseb. Zbito je bilo eno sovražno letalo.

Naša letala so metala bombe majhnega kalibra in streljala s strojnimi na sovražno taborišče južno od Manana, na drugi strani Kasale. Po zadnjih ugotovitvah je sovražnik v bitki pri Adaru, o kateri je govorilo sporočilo št. 83 pustil na bojnem polju 21 mrtvih. Zapolnen je bil tudi en oklopi avtomobil.

Kairo, 2. septembra. (CBC) Angleško letalsko poveljstvo v Kairu je objavilo danes komunikacijo o zadnjih napadalnih akcijah angleških bombnikov na italijanske letalske in druge postojanke v Vzhodni Afriki. Angleži so večer učinkovito bombardirali El Mimi, Terro, Bombo, El Gazaro in El Gubie. V El Mimi so s sestrelili štiri italijanske lovne letala. Peto letalo je bilo sestreljeno v bližini Tobruka. V El Gazaru so razdeljali nekaj letal na tamkajšnjem letališču. Vsa angleška letala so se s teh napadalnih poletov vrnila nepoškodovana v svoja oporišča.

Zopet napad na Haifo

Kairo, 2. sep. s. (Reuter.) Uradno poročilo, da so večer italijanska letala zopet napadla Haifo. Bil je to četrti letalski napad na Haifo v dosedanjem poteku vojne. Kakor pravi uradni komunikacijo, so vržla letala več bomb, ki pa so povzročile le majhno materialno škodo. Smrtnih žrtev napad ni zahteval, pač pa je bilo 25 oseb ranjenih. Prebivalstvo je ostalo med napadom popolnoma mirno. Protiletalsko toplotništvo je končno prisililo sovražna letala k umiku.

»Kepe točene smetane na Gibraltar«

Rim, 2. sept. 1. (Stefani.) Italijansko javno mnenje z začudenjem spremlja zadnji čas pisanje dela ameriškega tiska. Tako je poročal »New York Times«, da so imele italijanske bombe, ki so bile vržene na Gibraltar, prav toliko učinka, kot če bi metal iz letal kepe točene smetane. List »Tevere« vabi zaradi tega ameriške novinarje, naj se potrudijo v Gibraltar, kjer bodo na lastne oči lahko ugotovili učinek

teh smetanovih kep na angleške vojaške naprave gibraltarske utrube, posebno na njih učinek na tamkajšnji arzenal. »Tevere« zaključuje svoj nasvet s pripombo, da italijanske tovarne in ladje delnice pripravljajo zdaj še nove kepe točene smetane, ki bodo še mnogo bolj učinkovite kakor tiste, ki so bile doslej vržene na sovražnika.

Mednarodni filmski teden v Benetkah

Benetke, 2. septembra. AA. (DNB.) Minister za ljudsko prosveto Pavolini je slovesno otvoril mednarodni filmski teden. V svojem govoru je med drugim poudaril pomen dokumentarnih filmov. Naipre so predvajali nemški film »Ples v operi«, nato pa italijanske dokumentarne filme o napadu italijanskih letal v severni Afriki.

Nova papeževa mirovna akcija?

Lizbona, 2. sept. s. (Reuter) Včerajšnji lizbonski listi poročajo, da nosi posebni Rooseveltov odposlanec pri Vatikanu Myron Taylor, ki je pretekli četrtek odpotoval iz Rima nazaj v Washington, s seboj nov načrt za mirovno posredovanje. Baje je to mirovni predlog, ki ga je sestavil papež ter ga sedaj pošilja predsedniku Rooseveltu. Podrobnosti o načrtu ni mogoče izvedeti, menda pa gre samo za predlog za ustanovitev sovražnosti med sedanjimi vojujočimi strankami.

Prijava tujega kapitala v Belgiji

Bruselj, 2. septembra. AA. (DNB) Glavni poveljnik nemške okupacijske vojske v Belgiji je izdal ukaz, po katerem se morajo do določenega roka prijaviti vse trgovske podružnice, tovarne, skladišča in ostala podjetja, katerih centrale so v državah, s katerimi se Nemčija vojskuje. Prav tako je treba prijaviti delnice belgijskih družb, katerih lastniki so državljani sovražnih držav, kakor tudi sploh vsako sodelovanje takih državljanov v belgijskih podjetjih.

34. ZAGREBSKI SEJEM 1940

31. VIII. DO 9. IX.

Na železnica brezplačno povratek, na jadranskih parobrodih višji razred za ceno nižjega, na avionih 10% od 26. VIII. do 14. IX.

Žalovanje in nemiri po vsej Rumuniji

Rumunska vlada bo kljub odporu prebivalstva izpolnila obveznosti, ki jih je sprejela z dunajsko razsodbo

Bukarešta, 2. sept. p. Čeprav je vlada prepovedala vse demonstracije proti odstopu Transilvanije Madžarski, se vendarle nadaljujejo po vsej Rumuniji. Vlada je zato izdala stroge ukrepe ter aretirala večje število uglednih osebnosti, in tudi nekaj vplivnih novinarjev, med drugimi glavnega urednika »Universale«, njegovo ženo in tri sestre. Vlada je poslala na ulice tudi vojaštvo z oklopnimi avtomobili, kljub temu pa se demonstracije še vedno nadaljujejo. Notranji minister je izdal proglas na prebivalstvo, v katerem prepoveduje vsakršno manifestacijo žalosti zaradi odstopa rumunskega ozemlja Madžarski, pri čemer naglašajo, da so zavzete tak razmah, ki je že nevaren za javni red. Kljub temu proglasu se demonstracije nadaljujejo tudi v Bukarešti.

Kakor se je zvedelo, je Maniu, ki je vodilni politik v Erdelju, poslal Hitlerju in Mussoliniju brožurko, v kateri opisuje razpoloženje, ki ga je izzvala v Rumuniji dunajska arbitražna. Maniu poudarja, da je to razpoloženje takšno, da se ne more jamčiti čim prejšnja izročitev rumunskega ozemlja Madžarski. Rumunski narod v Erdelju, pravi nadalje, se ne bo nikdar mogel sprijazniti z izgubo prav tako velike pokrajine. Za Mania so priredili njegovi pristaji velike manifestacije v Bukarešti, ki pa se jim je izognil na ta način, da se je odpravil z avtomobilom v Cluj.

Po vesteh iz Cluja je velika množica kmotov skupaj z nekaterimi oficirji začela strelske rove ob madžarski meji, češ, da absolutno ne bo dovolila odstopa niti najmanjšega dela rumunskega ozemlja Madžarski.

V mnogih mestih Rumunije, pa tudi v Bukarešti, so demonstracije zavzele izredno velik obseg ter je razburjenje v javnosti zelo veliko. Rumunski uradni krogi so novsem rezervirani, vendar pa izjavljajo, da je vlada prevzela velike obveznosti in da jih bo izpolnila, čeprav ima pri tem velike težave zaradi odpora naroda.

Nemško-italijanski protesti

Bukarešta, 2. sept. br. (C. B. S.) Italijanski in nemški poslanik sta davi protestirala zaradi izgovorov Rumunov v Transilvaniji in stari Rumuniji proti Nemčiji in Italiji ter še posebej proti navalu na

nemški konzulat v Brašovu. Zaradi tega je vlada danes izdala izredno ostre ukrepe, da prepreči nadaljnje demonstracije. Policija je prejela nalog, da mora prisiliti ljudi, da ostanejo v svojih hišah. V Transilvaniji je bilo danes aretiranih nekaj opozicijskih političnih voditeljev. Kljub temu so se demonstracije tudi danes nadaljevale.

Internacije

Bukarešta, 2. septembra s. (Reuter.) Po uradnem rumunskem poročilu je bilo 281 oseb poslanih iz dni v koncentracijska taborišča, ker so skušali sežati vzmernjenje v zvezi z odstopitvijo Transilvanije. Dva voditelja Zelenice garde med njimi neki bivši član vlade sta pod stražo internirana v svojih stanovanjih.

Ribbentrop pri Hitlerju

Berlin, 2. sept. j. (DNB) Vodja rajha je danes sprejel zunanjega ministra Ribbentropa, ki mu je poročal o poteku konferenc zunanjih ministrov na Dunaju.

Ciano Ribbentropu in obratno

Berlin, 2. sept. AA. (DNB) Ko je italijanski zunanji minister grof Ciano zapušal Nemčijo, je poslal nemškemu zunanjemu ministru v Ribbentropu tole brzojavko:

»V trenutku, ko se vrnem v Italijo, Vam pošiljam tovariške pozdrave z iskreno zahvalo za izkazano mi gostoljubnost. Prosim Vas, da sporočite voditelju rajha izraze moje vdanosti. Bil sem srečen, da smo enodušno mogli sodelovati pri ureditvi pravilnega dela. Visoke naloge, ki smo jih imeli urediti, so znova pokazale vlogo držav osi pri ustvarjanju novega reda, ki ga želita vodja in duce dati Evropi.«

Nemški zunanji minister v. Ribbentrop je odgovoril s tole brzojavko: »Zahvaljujem se Vam za tovariški pozdrav, ki ste mi ga poslali. Delim z Vami zadovoljstvo, da smo vzajemno uredili važno evropsko vprašanje. Državi osi sta tako ustvarili končno pomirjenje v Podunavju in s svojo arbitražo ponovno dokazali visoko stanje odgovornosti, ki ga čutita duce in vodja pri urejanju važnih evropskih vprašanj.

tolmačenji, ki jih tu navajamo kot kronisti, je pravilno, nam bo verjetno pokazala že bližnja bodočnost. V tem okviru se za sedaj omejimo te, na že navedeni značilni poudarek madžarskega zunanjega ministra o posebnem madžarskem poslanstvu »za Karpat«.

V Berlinu in Rimu poudarjajo velik pomen dunajske ureditve »poslednjega teritorialnega vprašanja v Podunavju« ne le za obe prizadeti državi in ves podunavsko-balkanski prostor, temveč za novo ureditev Evrope sploh. Velesili osi sta s svojim naglim postopanjem sredi največje vojne zapletenosti z Veliko Britanijo dokumentirali svoj interes na ohranitev miru na evropskem jugovzhodu, obenem pa nakazali smernice novega urejevanja zapletenih narodnostnih vprašanj v tem predelu Evrope. Italijanski in nemški listi pri tem še posebej naglašajo pomen dunajske razsodbe za bodoči položaj obeh osnih velesil na evropskem jugovzhodu, kjer si po njih mnenju, kakor ugotavljajo na primer tudi berlinski poročevalci »Pester Lloyd« ni mogoče predstavljati, kako bi mogla še kak tretja sila resno ogroziti stalnost podunavskega prostora, češ da so sedaj izključene vse dvoumnosti, kar pomeni tudi za Rumunijo »velike prednosti«, v kolikor je njen splošni evropski položaj »ie še bolj ojačen«.

v tem predelu Evrope. Zato sta tudi dali Bukarešti pismene izjave o jamstvih za njene nove meje, kar jasno poudarja njun skupni interes glede Rumunije. To mora seveda nujno imeti za posledico popolno naslonitev Rumunije na os Rim-Berlin, kar kor o tem trenutno nikjer ni dvomijo, ob enem pa seveda tudi novo razmerje do sovjetske Rusije.

Vsi odmevi dunajske razsodbe v nevtralnih državah se namreč strinjajo v tem, da je na dunajski konferenci igrala nenavzoča Rusija veliko vlogo. V tem pogledu prevladuje mnenje, da so Madžari dosegli novo karpatsko mejo manj zaradi zavarovanja proti Rumuniji kakor zaradi zavarovanja proti rumunski vzhodni sosedu. V istem smislu tolmači evropski tisk tudi garancijske izjave obeh velesil osi ter Ribbentropovo zagotovilo, da pomeni delitev Transilvanije poslednje dejanje v teritorialni reviziji dunavskega prostora. Pa tudi iz pisanja madžarskih listov dovolj jasno izhaja, da je možnost novega ruskega prodiranja proti jugu, zlasti v severni Bukovini, kjer se je prav tik pred dunajskim sestankom primerilo nekaj obmejnih incidentov, predstavljala močan adut v madžarskih rokah. Le redko so, ki mislijo, da je bilo postopanje Rusije že v naprej dogovorjena igra v službi osredotočenega pristika na Rumunijo. Katere izmed teh dveh

VAL ZA VALOM NAD ANGLIJO

Napadi nemških letal na angleška oporišča se nadaljujejo z nezmanjšano srditostjo — Krepak odpor angleške obrambe

London, 2. sept. j. (LEF) Po noči od nedelje na ponedeljek, ki je v Londonu potekala mirno, se je danes na novo ponovno pričel z letalskim alarmom. Ob 8.08 so dale sirene znak nevarnosti in je trajal alarm 45 minut. Močne formacije nemških bombnikov v spremstvu številnih odredov lovskih in borbenih letal so poizkušale iz več smeri priletelet nad London. Nemško letalstvo je v glavnem poskušalo tri napade, ki pa so bili vsi odbiti. Letala so preletela južno angleško obalo na treh različnih točkah, bila pa so po ljutih zračnih spopadih povsod odbita. Najsilovitejša zračna borba je bila nad ustjem Temze, kjer je bilo sestreljenih 5 nemških letal.

Prva izmed treh formacij nemških bombnikov, ki so hoteli prebrskati nad London, se je pojavila nad ustjem Temze neposredno po 8. uri zjutraj. Nemška letala so zadelo na silovit ogenj angleškega protiletalskega topništva, ter so se kmalu umaknili. Toda kmalu po prvi formaciji sta prileteli druga in tretja formacija bombnikov, med katerimi je bila tretja formacija najmočnejša in je štela 22 bombnikov in 28 lovskih in borbenih letal. Vsa ta letala so se nad Temzinim ustjem zapletla v boj z angleškimi lovci, ki so slednjič zmagali. V samem Londonu alarm ni povzročil posebne pozornosti, ter so se mnogi tisoči Londončanov, vračajočih se z nedeljskega bivanja na deželi, vrnili na svoja službena mesta, ne da bi se pustili motiti od letalskega alarma.

Letalsko ministrstvo je zjutraj izdalo komunikacije, v katerih pravi, da je bilo drugo nad Veliko Britanijo nemško letalstvo v minuli noči krajeno sicer dokaj aktivno, toda samo bombardiranje je bilo razmeroma majhnega pomena. Nemški napadi so bili v prvi vrsti usmerjeni na razne ceste okrog Bristolkega kanala ter južnega Walesa. Na neko mesto v južnem Walesu je bilo vrženih večje število bomb, ki so v stanovanjski četrti zanele več požarov in tudi sicer povzročile znatno škodo na trgovskih poslopijih. Bilo je tudi več človeških žrtv, med njimi nekaj smrtnih.

London, 2. septembra. s. (Reuter) Zgodaj popoldne je javilo letalsko ministrstvo, da je bilo danes do 13. sestreljenih nad Anglijo 9 nemških letal. Izgubljena so bila četletje tudi 4 angleška lovka letala, vendar se je eden izmed pilotov rešil.

Pri prvem današnjem nemškem napadu na Anglijo, ki je bil izveden med 8. in 9. uro zjutraj v smeri ustja Temze, je bilo udeleženo nad 100 nemških bombnikov in lovskih letal. Angleški lovci so ob tej priliki sami sestrelili 9 nemških letal. V akcijo je stopila eskadrila lovcev Hurricane. Nemško formacijo je sestavljalo 29 bombnikov, tipa Dornier, ki so leteli v višini 5.000 m. Nad njimi pa je plula večja skupina lovcev, tipa Messerschmitt 110, v višini okoli 7.000 m.

Tekom dneva so se večkrat ponovili nemški napadi v velikem obsegu. Nemška letala so bila opažena zlasti nad južno-vzhodno Anglijo in nad ustjem Temze, kakor tudi nad okolico Londona. Ponekod so bile sicer vržene bombe, toda ob vsaki priliki se je posrečilo angleškim lovskim letalom razpršiti sovražne formacije. Enega izmed napadov je izvedlo 50 nemških bombnikov, tipa Dornier 17. Spremljala so jih lovška letala Messerschmitt 110.

Popoldne je okoli 40 nemških bombnikov v spremstvu nad 100 lovskih letal zopet preletelo ustje Temze. Protiletalsko topništvo in lovška letala so razbila nemško formacijo. Večje število nemških letal je bilo tekom popoldneva zopet sestreljenih.

Popoldne je imel London danes že drugi letalski alarm.

London, 2. sept. s. (Reuter.) Zgodaj zvečer javlja letalsko ministrstvo, da je bilo doletel danes nad Anglijo sestreljenih najmanj 25 nemških letal. Angleži so izgubili danes 7 lovskih letal, vendar so se štirje piloti rešili.

Komunikacije pravi, da so nemška letala vrгла popoldne bombe na več točk v grofiji Kent. Nad ustjem Temze in Kentom je prišlo do letalskih bitk. Popoldne je sledilo več nadaljnjih napadov na Kent. V nekem mestu je bila zažgana ena garaža, v drugem mestu pa je bilo poškodovanih več hiš. Število človeških žrtv je majhno, toda med žrtvami je nekaj smrtnih.

Danes sestanek angleškega parlamenta

London 2. septembra. j. (Reuter.) Poslanci spodnje zbornice, ki so se po kratki odgoditvi parlamenta razkropili po Angliji, so se spet pričeli vračati v prestolnico. Parlament se bo po dosedanjih dispolicijah sestel v torek in bo ministrski predsednik Churchill podal ekspozice o splošnem vojaškem položaju. Ekspoziceju bo sledila debata. Kakor se izve na merodajnem mestu, se bo parlament nato skozi daljšo dobo sestajal le še po enkrat na teden.

Podvigi angleškega letalstva

London, 2. sept. s. (Reuter.) Letalsko ministrstvo javlja v nocojšnjem komunikatu, da so preteklo noč napadla angleška letala vojaške objekte na Nizozemskem in v sosednji Franciji. Nemški letalstvo v sosednji Franciji, Nemčiji in severni Italiji. Med napadenimi objekti so bila letališča v Schipolu in Isenburžu na Nizozemskem, letalske tvornice v Monakovu in Stuttgartu, Bencinska skladišča in tvornice sintetičnega goriva v Hannoveru Ludwigshafenu in Norderlandu. Kakor tudi municijske tovarne pri Leinzju. V severni Italiji so bile zopet napadene Fiatove tvornice v Turinu in tvornica Magnito-Marelli v Sesto San Giovanni pri Milanu. V Franciji so napadla letala oporišča nemških podmornic in motornih torpedov v Lorientu.

Z vseh poletov so se vrnila vsa angleška letala, vendar se je eno zrušilo na zemljo pri povratku.

Nova angleška taktika

London, 2. sept. s. (Reuter.) Med popoldanskim letalskim alarmom se je poskušalo Londonu približati več skupin nemških letal. Ena izmed njih je dospela do vzhodnega dela mesta. Cenijo, da je štela okoli

25 letal. Istočasno se je bližala Londonu tudi druga skupina nad 100 letal. Obe formaciji sta naleteli na izredno močan ogenj protiletalskega topništva. Manjši pa je vendarle uspel, da je vrгла nekaj bomb. Kmalu pa sta bili obe ti skupini razpršeni, enako kakor se je to zgodilo vsem drugim nemškim formacijam v bližini Londona.

Opazovalci pravijo, da se je danes popoldne angleška protiletalska obramba poslužila proti napadajočim nemškim letalom nove taktike, ki se je popolnoma obnesla. Angleški lovci so najprej napadli nemška letala, ki so spremljala bombnike, ter so dosegli, da so morali bombniki sami nadaljevati polet. Nato je protiletalsko topništvo otvorilo silovit zaporjen ogenj proti bombnikom. Ti so zaradi tega morali spremeniti smer, ter so se umaknili proti obali. Tam pa so se zopet skušali zbrati v formacijo ter ponoviti napad. Tedaj pa so tudi bombnike napadle nove formacije angleških lovcev.

Angleži o nemških izgubah v avgustu

London, 2. septembra. A.A. (Reuter.) Izšlo je uradno poročilo, ki pravi, da se Anglija čuti po dveh mesecih vojne mnogo mirneje, kakor je bila v začetku. Angleži imajo priložnost, da na svoje oči spremljajo boj, ki se bje med britanskimi in nemškimi letali. Letalsko ministrstvo je izdalo uradno poročilo, po katerem so britanski letalci zbili meseca avgusta 1097 sovražnikovih letal nad Anglijo. Včeraj je sovražnik izgubil pri napadu na londonsko pokrajino 85 letal. Prejšnj teden je imel sovražnik 293 izgub, pilotov je pa izgubil okoli 700. V tem času je Velika Britanija izgubila 113 lovskih letal in 15 bombnikov v napadih na Nemčijo, 69 pilotov se je pa rešilo.

Ameriški glasovi ob obletnici vojne

New York, 2. sept. j. (DNB) Ob prvi obletnici izbruha evropske vojne se newyorški listi obširno bavijo z razmotirvanji, v okviru katerih navajajo tudi vrsto nemških vojaških uspehov na raznih fron-

tah. Listi naglašajo, da navzlic nezasišanim uspehom nemške armade vojna za Nemčijo še ni dobljena. Anglija je še zmerom nepremagana, in dokler ne bo premagana, pomenijo nemške zmage nepopoln uspeh.

Navzlic tej presoji položaja pa listi ne skrivajo svojega realističnega pogleda na bližnjo bodočnost. »New York Herald Tribune« pravi v svojem uvodniku, da lahko prinese drugo leto vojne prav tako velika presenečenja, kakor jih je rodilo prvo. Danes ni več poglavito vprašanje reorganizacije sveta, ki je nihče več ne more preprečiti, marveč je vprašanje, katerim rokam bo svetovna zgodovina poverila to reorganizacijo. Kot posledico dosedanjega vojne razpeta je opažati tako velike izpremembe na svetovni pozornosti, da je komaj še mogoče spoznati nekdanje osnove. List zaključuje, da je vodja Nemčije, ne da bi hotel, izzval v svetu globoke socialne izpremembe, ki kažejo gotove prednosti.

»New York Times« razpeta prav tako v uvodniku skoraj sorodne misli, vendar pa prostodušno priznava, da je zlom Francije dokončno pokazal zmotnost miselnosti izza septembra lanskega leta. Francija kakor tudi Anglija, pravi »New York Times«, bi morali vedeti, kakšna je prav za prav dejanska sila Nemčije, in tudi Zedinjene države bi morale vedeti, kako relativno slabotni sta bili zapadni veselesi. List se vprašuje, ali bi Anglija in Francija pred letom dni napovedali vojno, če bi mogli predvidevati, kako se bodo dogodki razvijali in zaključili svoja razmotirvanja z ugotovitvijo, da se zdaj vidi, kako zelo tvegana stvar je bila zavezniška garancija Poljski.

Potopljena angleška vojna ladja

London, 2. sept. s. (Reuter.) Admiralteta javlja da je bila korveta vojne mornarice »Pansam« protiletalska s torpedom sovražne podmornice. Svoji žrtvi so bili obveščeni. Korveta je bila zražena leta 1917 in je imela 1035 ton.

Kanadski vojni izdatki

Ottawa, 2. septembra. s. (Reuter.) Kanadski minister za oboroževanje je sporočil, da je v prvem letu vojne porabila Kanada za produkcijo municije in vojnega materiala nad 120 milijonov funtov.

Londonska fronta

Kaj pripoveduje očividec o strahotnih sobotnih in nedeljskih nemških letalskih napadih na London

London, 2. sept. j. Neki očividec opisuje nemške letalske napade na London v soboto ter pravi, da so bili ti napadi prvi, ki so bili izvedeni na osrčje Londona v zares velikem obsegu. Nemški bombniki so se spustili nad londonsko osrčje iz stratosferne višine, da bi se izognili ognju angleških lovcev. Nemška letala so zmerom doletavala iz raznih smeri hkrati, ter v silnem obrambnem ognju prodirala proti mestnemu središču. Londonsko prebivalstvo je skoro vso noč od petka na soboto preživelo po kletih in zakloniščih. Zepodnevi, ko je nad mestom najlepše stalo sonce, so se morali ljudje štirikrat zaporedoma zateči pod zemljo na varno.

Dvakrat so nemški bombniki prodrli v soboto prav v osrčje Londona. Proti večeru pa je sledil še tretji napad, ki mu je nato sledil četrti, po vsej pravici najsilnejši v dosednji zračni vojni. Ko je nad mesto legla tema, so pričeli prodirati iz vseh smeri zmerom novi valovi nemških letal in nad mestom se je razvila strahotna letalska bitka, ki je trajala podrguro uro. Opazovalci smo seveda lahko zasledovali le prav redke napete momente te silne borbe. Gotovo je bil ta napad najbolj smotrni, kar jih je bilo doslej izvedenih na London, in s katerim je imela doslej opravka angleška protiletalska obramba. Na raznih mestih so padale bombe. In gotovo je bilo povzročene tudi doka škde, ki io pa iz seveda nisem mogel ugotoviti. Ako so Nemci zamišljali s tem napadom množstven prodor nad Londonom, ki naj bi s svojo silovitostjo prebivalstvu zaledenil kri v žilah, potem seveda ni v polni meri uspel, nedvomno pa je bil ta napad naistrašnejši v tej vojni. Zračna borba je v svoji silovitosti dosegla tak višek, da bi se ga poredi niti v sanjah ne mogel zamisliti. Na mnogih mestih je sovražnik morda dosegel svoj cilj, toda nikjer, ne da bi moral poredi premagati močan odpor.

London je v teh toplih zlatih jesenskih dneh prav za prav noč in dan ena sama vojna črta. Tudi v nedeljo ponoči sem lahko neprestano opazoval nemške bombnike, ki so krožili nad mestom. Kratko pred polnočjo so pričele padati bombe in to je trajalo potem do jutrnje svaite. Prav v bližini naše hiše je udarilo 10 bomb tako, da so se kar stene tresle. Zjutraj sem videl kakih 500 do 600 m v okolici hiše, ki je še prejšnji večer stala, kot popolno razvalino. V sobi sem slišal, kako je neko nemško letalo vršalo tako nizko nad nami, da je bilo slišati, kakor da bi šel nad hišo piš sniega viharja. V tej vojni niso več letališča, utrdbe in druge strateške točke prva vojna črta, marveč je postala fronta sam London s svojimi milijoni prebivalstva. Nani neprestano udara sovražno letalstvo, tako da ni mogoče izveniti izred oči zavesti, kako se zdaj bje boj za London.

Klic po preureditvi zaščite Londona

Stockholm, 2. sept. j. Londonski dopisnik lista »Stockholms Tidning« objavlja članek »Evening Standard«, ki velja za glasilo angleškega ministra za letalstvo lorda Beaverbrooka, v katerem se zavzema za takojšnjo preureditev angleške protiletalske obrambe, letalske zaščite in alarmnega sistema.

»Evening Standard« pravi, da si Anglija ne sme več zakrivati oči pred dejstvom, da se je Hitlerju v zadnjih dneh posrečilo

izvajati uspehe na izredno cenen način. S pošiljanjem relativno šibkih odredov svojega letalstva nad London in industrijska okrožja so Nemci zanesli zmedo v angleško letalsko produkcijo. Hkrati so s temi napadi, ki se vrste noč za nočjo, milijono angleškega prebivalstva ukradli nočni počitek. Ako se bo to nadaljevalo, bo začela počasi pešati moč in življenjski pogum prebivalstva.

Ako napravimo poset po domovih in po tovarnah — nadajajo »Evening Standard« —, kjer so tisoči in tisoči delavcev zaposleni z izdelovanjem za nas tako važnega obrambnega orožja, potem bomo nedvomno zadeli na znake, ki kažejo, da je pričel Hitler sejati seme, ki lahko povzroči resen razkroj. Zaradi tega je nujno potrebna nova ureditve protiletalske obrambe in zaščite ter zlasti popolna preureditev zaščite civilnega prebivalstva in to še pred zimo. Ljudstvo potrebuje spanja in počitka ter zavesti varnosti na svojih domovih, da bo lahko zunaj sprejelo nase vse bremena in rizike, kakršne zahteva današnji vojni čas. Treba je zaščititi živce prebivalstva, ki jih ne sme izpodjedati pomankanje počitka. Nadalje je treba uredit, da se delo po tovarnah ne bo za cele ure prekinjalo. Ne moremo trpeti, da bi imeli po naših tovarnah dnevno po štiri ali pet stavk, kakor drastično lahko imenujemo sedanji položaj. Vsakdo mora nekoliko več tvegati kakor doslej. Delavci naj bi šle na znak, ki bi bil dan zadnjo sekundo, zapustiti svoje delovne prostore ter se umaknili v zaklonišča. Vojska se konec koncev ne tiče samo naših borcev v zraku, ki bi morali vzeti na svoje rame vse nevarnosti in odgovornosti.

Londonski dopisnik švedskega lista pripominja, da so te ugotovitve »Evening Standard« vzbudile v Londonu ogromno pozornost in da se javno mnenje povsem strinja s tem, da je potrebna nova ureditve protiletalske zaščite in sicer po vzoru Madrida v španski državljanski vojni, ko je delavstvo zapuščalo stroje v tovarnah šele trenotek poprej preden so se sovražna letala pojavila nad mestom.

Tuja letala nad Švico

Bern, 2. sept. s. (Ass. Press.) Uradno švicarsko poročilo javlja, da so bila preteklo noč opažena tuja letala nad zapadno Švico. V več mestih je bil dan letalski alarm. Prav tako so tuja letala ponoči preletela švicarsko ozemlje na vzhodu pri St. Gallenu. Vrgla so celo nekaj bomb na švicarsko ozemlje, ki pa so padle na polja. Protiletalsko topništvo je stopilo takoj v akcijo.

Za preosnovo angleške vlade

New York, 2. sept. j. (AR.) Nedeljski newyorški list »Sunday Pittorial« se v uvodniku zavzema za kar najhitrejšo reorganizacijo sedanjega Churchillovega kabineta, da bi se iz njega odstranile vse osebnosti, ki so v svojih odgovornih nalogah odkrile. List pravi, da je minister za letalsko proizvodnjo lord Beaverbrook edini mož v sedanjem Churchillovem kabinetu, katerega navzočnost v njem se lahko za govarja. Kot nepotrebne osebnosti pa list ostro označuje Chamberlaina ter zunanega ministra Halifaxa, katerima očita, da sta v svojem samozadovoljstvu zapravljajeta denar, ki jo je imela Anglija ob pričetku vojne. Attleea in Greenwooda smatra list za prešibki osebnosti, da bi mogla danes igrati vodeče vloge.

Nemško vojno poročilo

Dva angleška rušilca potopljena v Severnem morju Napadi na angleška letališča in vojno industrijo

Berlin, 2. sept. A.A. (DNB) Nemško vrhovno poveljstvo sporoča:

Nemške podmornice so potopile v Severnem morju dva britanska rušilca. Včeraj so naša lovka in bojna letala izvedla celo vrsto napadov na britansko otočje. Zasedi so bili hangarji na letališčih v Edinburghu, Caleju, Hawkingsu in Limponu. Pri teh napadih je prišlo do raznih borb v zraku, v katerih so bili naši lovci v premoči. Ponoči so naši bombniki bombardirali pristanišča v Liverpoolu, Swadnesonu in Bristolu. Še naprej polagajo letala mine pred britanska pristanišča.

Sovražna letala so poskušala pretekle noč napasti Berlin in druga naselja. Naše protiletalsko topništvo je preprečilo angleškim letalom, da bi metala bombe na Berlin. V drugih nemških mestih so bile zadete razne druge zgradbe, ni pa bil zadet noben vojaški objekt. Včeraj je sovražnik izgubil v celem 62 letal, 52 jih je bilo zbitih v spopadih, 10 pa je bilo uničenih na tleh. 9 naših letal se ni vrnilo.

Berlin, 2. septembra. A.A. (DNB) V nasprotju z britanskim napadom na Berlin v noči od 31. avgusta na 1. september, ki se je popolnoma izjalovila zaradi odličnega merjenja nemškega protiletalskega topništva in ni zato napravila nobene škode, so imele akcije in operacije nemških letal nad Anglijo popoln uspeh. Tudi večeraj so nemške eskadrile izvršile več velikih napadov na vojaške cilje na Angliškem. Posebno važne so bile operacije proti pristoniškim napravam in ladjednicam ob izlizu Temze in v Liverpoolu. Na vseh objektih, ki so bili cilj nemških bombnikov, so se opazili hudi požari in eksplozije.

Drugi poleti nemških letal, ki so se prav tako končali z velikim uspehom, so imeli za cilj letališča na južnem Angliškem, tovarne letal in drugega letalskega materiala na srednjem Angliškem. Na podlagi ugotovljenih uspehov se lahko reče, da bo produkcija teh tovarn vsaj zelo zmanjšana. Posebno pomembni so bili nemški uspehi v večerajšnjih letalskih bojih med britanskimi lovskimi letali in nemškimi eskadrilami lovskih in bombnih letal. Od 133 aparatov, kolikor jih je angleško letalstvo izgubilo v teku večerajnjega dne, so jih Nemci zbili 116 v letalskih bojih.

Napadi na Berlin in Monakovo

Berlin, 2. sept. j. (DNB) V noči od nedelje na ponedeljek je bil v Berlinu dan letalski alarm, ki je trajal od 0.45 do 1.32 minut. V tem času je nekaj sovražnih letal

poizkusilo napasti Berlin. Sovražna letala so bila zaradi uspešnega delovanja protiletalskega topništva prisiljena opustiti svojo namero. Nikjer na pomeriju Velikega Berlina niso bile vržene bombe.

Z merodajnega mesta naknadno poročajo, da je angleški napad na Berlin v noči na četrtek 19. avgusta zahteval 12 človeških žrtv. Večje število bomb je padlo tudi na glavni berlinski park, kjer so bombe izkopalne globoke jame.

New York, 2. sept. s. (Reuter) Ameriške agencije poročajo, da je imelo Monakovo preteklo noč svoj najdaljši in najrazburljivši letalski alarm. Po nemških podatkih, ki so jih prejeli ameriški novinarji, je prišlo nad mestom do letalske bitke med nemškimi in angleškimi letali. Bitka je trajala polnih 80 minut. V mestu je bilo slišati streljanje protiletalskih topov in streljnice.

Nemci o angleških izgubah v avgustu

Berlin, 2. sept. br. (DNB) Listi objavljajo danes podatke o letalih, ki so bila v borbi proti Angliji sestreljena v poslednjih dveh tednih. Po teh podatkih je bilo v omenjenem času sestreljenih 1565 angleških bombnikov in lovcev ter 175 zaporjenih balonov. Nemci so v tem času izgubili 406 letal. V svojih komentarjih o teh podatkih naglašajo vsi listi, da številke dokazujejo absolutno nemško premoč nad angleškim letalstvom.

Nemška letala nad Švedsko

Stockholm, 2. sept. s. (Reuter) Včeraj je več nemških letal preletelo zapadno švedsko obalo. Švedsko protiletalsko topništvo je stopilo v akcijo.

Šestkrat alarm v Amsterdamu

Amsterdam, 2. sept. j. (DNB) V noči od nedelje na ponedeljek je bil v Amsterdamu šestkrat zaporedoma dan letalski alarm. Protiletalsko topništvo je moralo porovno otvoriti ogenj na sovražna letala.

Amsterdam, 2. sept. j. (Stefani) Angleška letala so v noči od petka na soboto napadla holandsko vasico Burgerdam, severno od Amsterdama. Vrgla so na vas veliko število bomb, ki so porušile 20 hiš, to je eno petino vseh hiš. Eksplozivnost angleških bomb je bila tako silna, da je zračni pritisk razkril strehe skoraj na vseh drugih poslopijih v vasi, ter razdrobil na stotine okenskih šip. Na čuden način pa napad med prebivalstvom ni zahteval niti ene človeške žrtve.

Propaganda za vstop Amerike v vojno

Angliji naklonjeni ameriški činitelji se silno trudijo, da bi pridobili ameriški kongres za vstop v vojno na strani Anglije

New York, 2. sept. j. (AR.) List »New York Equirer« piše, da bodo anglofilski krogi v Zedinjenih državah v naslednjih nekaj tednih ojačili svoja prizadevanja, da pridobe merodajne faktore v Zedinjenih državah za vstop v vojno. Na podlagi zanesljivih informacij, pravi newyorški list, se Angliji prilazni činitelji v Washingtonu trenutno bavijo s proučevanjem okoliščin, pod katerimi bi bilo mogoče ameriški kongres pridobiti za vstop v vojno na strani Anglije. Zedinjene države se v naslednjih tednih bližajo kritičnim časom, v katerih se bo odločevalo, ali bo ustrezno željam ameriškega ljudstva, da ostane izven vojne, ali pa bo zmagalo delovanje tistih strui, ki si vojne žele.

Washington, 2. sept. j. (AR.) Več ameriških senatorjev, med njimi tudi Holt in Shipstead, bodo vložili formalen protest zaradi propagandističnega delovanja gotovih angleških krogov v Zedinjenih državah, ki si zadnji čas s podvojeno silo prizadevajo zaplesti Zedinjene države v vojno na strani Anglije.

Vpoklic prvega kora narodne garde

New York, 2. sept. j. (DNB.) Prezident Roosevelt je vpoklical prvi kontingent ameriške narodne garde na enoletne vojaške vežbe. Kontingent obsega 4 popolne vojaške divizije, ki jim je dodeljenih še 7 odredov protiletalskega topništva, 3 oddelki topništva in 4 eskadre izvidniških letal.

Nemško gospodarstvo in jugovzhod

Ob otvoritvi dunajskega vele sejma je nemški gospodarski minister dr. Funk govoril o velikomnemškem gospodarstvu kot sredstvu nemške zmage v tej vojni in pravičnejše povojne ureditve, pri čemer se je posebej dotaknil tudi vprašanja gospodarske izmenjave z evropskim jugovzhodom. V tej zvezi je dr. Funk izjavil med drugim:

»Nemčija je bila že pred vojno tako kot dobavitelj kakor kot kupec najboljši klient jugovzhodne Evrope. Nemčija in jugovzhod sta bila namreč po srečno se dopolnjujoči sestavi njunega narodnega gospodarstva tako rekoč drug na drugega navezana in nemška zunanjetrgovinska politika se je trudila, da bi prirodno razvila odnose za izmenjavo kar najbolj razvila. Nemčija je mogla dobavljati skoro vse industrijske proizvode, ki jih potrebuje evropski jugovzhod. Kolikor je bilo potrebno, je celo protizvajala samo za jugovzhod. Na drugi strani pa je mogla Nemčija prevzeti skoro vse izvozne dobrine. Nasprotno pa so mogle zapadne velesile kupiti le malo blaga v jugovzhodni Evropi in tudi njih industrija ni bila prirojena za posebne potrebe tega vstopa. Edino, kar so one mogle jugovzhodu nuditi, so bila visokoobrestna politična posojila, ki so v celoti povzročila jugovzhodnemu gospodarstvu več škode kakor koristi. Borbo zapadnih velesil pro-

vpoklicanci morajo nastopiti vojaško službo 16. septembra. Vpoklicani kontingent tvori prvi kor ameriške nacionalne garde, ki šteje 400.000 mož.

Manevri mornarice pri Havajskih otokih

Washington, 2. sept. s. (Reuter.) Se tekom tega tedna odpotuje mornariški minister Knox na Havajske otočje, kjer bo osebno prisostvoval manevrom vojne mornarice ter pregledal tudi obrambne pravne.

Bojevniki za odstop delavskega ministra

Los Angeles, 2. sept. j. (AR.) Ameriški bojevniki iz svetovne vojne so na svojem zadnjem zborovanju zahtevali odstranitev delavskega ministra Perkinsa.

Obrambno sodelovanje s Kanado

Washington, 2. sept. s. (Reuter.) Ameriško-kanadska obrambna komisija je objavila prvo poročilo o svojih dosedanjih posvetovanjih. Komisija ugotavlja, da je kanadski obrambni sistem že v polni pripravljenosti. Kanadska vojna mornarica razpolaga s 125 edinicami. Mornariška in letalska oporišča so v primernem stanju, da omogočajo vojaško sodelovanje z Zedinjenimi državami.

ti poglobitvi gospodarskih odnosov so zapadnim velesilam diktirali skoro izključno politični razlogi. Jugovzhodne države pa so spoznale, da bi jim bila umetna in brez prirodne osnove vsiljena poživitev gospodarskih stikov z zapadom za ceno zrahljanja organskih gospodarskih stikov z Nemčijo samo škodljiva. Tako so se gospodarski odnosi Nemčije in jugovzhoda tudi med vojno razvijali, navzlic vsem poskusom motenj, v glavnem brez ovir. Ko so bile odstranjene prometne težkoče, so se ti odnosi celo še poglobili. Značilno za dobaviteljsko sposobnost nemške industrije je, da je nemški izvoz — celo vojaških dobrin — znatneje narasel od samega uvoza. Vendar pa v klirskih salidih to še ne prihaža do izraza, ker dovoljuje Nemčija pri svojih dobavah neprijetno daljše plačilne roke kakor pri svojih nakupih.

Sportni stadion v Karlovcu pogorel

Karlovac, 2. sept. o. Snóci je v Karlovcu izbruhnil velik požar. Zgorela je skoraj polovica sportnega stadiona in v njej vsi rekviziti karlovaških sportnih klubov. Sodiijo, da je požar povzročila malomarnost sportnikov. Škode je okrog pol milijona din.

Naši kraji in ljudje

Priprave za svečanosti v Ljubljani

Navodila Sokolstvu

za 6. september

Sokolstvo vseh žup v kroju, narodnih nošah in v civilu z znakom se bo zbralo ob 8. uri zjutraj na telovadnici Ljubljanskega Sokola v Tivoliju. Pozivamo članstvo, da pride pravočasno na zborni mesto, ker bo takoj po končanem zboru ob 10. uri na telovadnici proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja. Zato naj se članstvo izven ljubljanskih edinic posluži rednih in posebnih viakov, ki so v Ljubljani pred 8. uro. Po proslavi odkorakamo na Kongresni trg k odkritju spomenika. Po dosedanjih obvestilih bodo na vseh glavnih progah dravske banovine vozili posebni viaki. Članstvo prosimo, da dnevno zasleduje vse naše odredbe ter navodila akcijskega odpora.

Zdravot — Sokolska župa Ljubljana.

Poziv rezervnim podoficirjem Slovenije

Na dan 6. septembra, ko stopa vrhovni poglavar naše vojske Nj. Vel. kralj Peter II. v leto polnoletnosti, bo v Ljubljani odkritje spomenika. Njegovemu očetu, Enemu največjih borcev in tvorcu današnje Jugoslavije, blagopokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju.

Rezervni podoficirji, ki so igrali v preteklosti, kakor tudi sedanjí dobi, veliko in pomembno, toda včasih tudi zelo težko in nevarno vlogo, združeno z največjim samozatajevanjem in žrtvami v boju za kralja in domovino ter nedotakljivost naših meja, se udeležijo svečanosti odkritja polnoštevila s praporom, ki ga prinese s seboj delegatje iz Srbije.

Ker posameznikom dostop na slavnostni prostor ne bo dovoljen, je zbirališče vseh rezervnih podoficirjev ob 8. uri zjutraj

PRIVATNA DVORAZREDNA TRGOVSKA ŠOLA

ZBORNICE ZA TRGOVINO

OBRT IN INDUSTRIJO

LJUBLJANA, Gregorčičeva 27

(TRGOVSKI DOM)

SOLA IMA PRAVICO JAVNOSTI

— SPREJEMA

DIJAKE Z MALO MATURO

ali

ZAVRSNIM IZPITOM

VPISOVANJE VSAK DAN

od 10. — 12. ure.

ZACETEK pouka 10. septembra.

TELEFON 33-40.

pred Narodnim domom, odkoder bo skupni odhod na slavnostni prostor. Obleka naj bo po možnosti temna z znakom.

Istega dne po končani svečanosti, pa bodo delegatje ljubljanskega pododpora izročili komandantu dravske divizijske oblasti, divizijskemu generalu g. Dragoslavu Stefanoviču in komandantu štaba utrjevalnih del, divizijskemu generalu g. Lavu Rupniku lično izdelani diplomi, delo grafika g. Makarja, s katerima sta bila na letošnjem običnem zboru dne 5. maja izvoljena za častna člana združenja.

Diplomi sta od danes dalje in do dneva vročitve izpostavljeni v izložbi konfekcijske trgovine Pavlin v Šelenburgovi ulici, kjer si jih lahko vsakdo ogleda.

Županov poziv Ljubljancem. Župan dr. Adlešič objavlja: V petek, 6. septembra, obhajajo vsa kraljevina Jugoslavija narodni in državni praznik rojstnega dneva Nj. Vel. kralja Petra II. Uradi ta dan ne poslujejo, vse trgovinske in obrtne obratovalnice bodo zaprte in v cerkvah vseh veroizpovedi bodo slovesna cerkvena opravila. Državni in samoupravni uradi razbesijo zastave. Vabim sosomešane, da na ta praznik okrase svoje hiše in domove z državnimi zastavami in se udeležijo cerkvenih slovesnosti in tako izkažejo svojo ljubezen in vdanost do kralja.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda prosi svoje člane, da se polnoštevilo udeležijo odkritja spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. dne 6. septembra 1940. Zbirališče ob 8.30 pred vodstveno pisarno, Beethovnova ulica št. 2, odkoder bodo člani odkorakali na prostor, ki ga bodo reditelji določili.

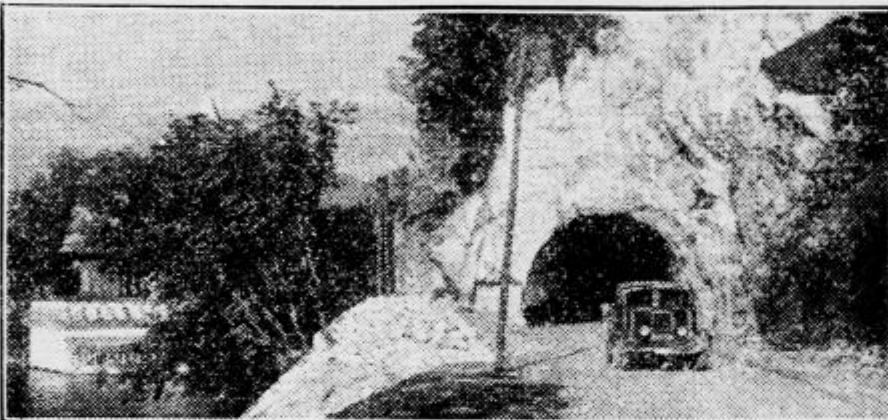
Sreska organizacija vojnih dobrovoljcev v Ljubljani priredi na predvečer odkritja kraljevega spomenika v opernem gledališču slavnostno akademijo. Začetek ob pol 21. uri. Cene od 20 din navzdol. Vabljeni so vsi brez izjeme. Program bomo objavili jutri. Predprodaja vstopnic za akademijo od danes dalje od 10. do pol 13. in od 15. do 17. pri (ne)ni blagajni v operi.

Četniki dravske banovine! Udeležite se odkritja spomenika blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra! — Pododbor Ljubljana.

Nov predor na Bledu

Lansko jesen se je lotil banovinski gradbeni oddelek za izboljšanje modernizacije naših cest dela na Bledu. Zrasla je zamisel, naj bi se na odcepu ceste od hotela »Toplice« do novih dvorskih garaž odpravil nevarni ovinek s tem, da bi prevrtili prednožje Straže. Nastali predor naj skrajša in izravna cesto, ki se je v ostrem ovinku ognila skalnatega pobočja. Straže vse tja do Praprotnikove vile. Nudi naj ob-

mrazu niso popustili, le da so se takrat omejili na dnevno delo. Prizadevnost in previdnost delovodje Leopolda Sajna je zlasti pripomogla, da se pri nevarnem delu ni primerila nezgoda. Miner Jože Vesel si je zlomil nogo, ko je bila gradnja že končana in delavstvo izven vsake nevarnosti. Vendar je miner Jože dvakrat vesel, da mu je padec z višine 11 metrov prizadejal razmeroma majhno škodo.

enem očem prijetno slika in ojači vtis sodobne moderne ceste.

Vrtanje predorov sodi med najnevarnejša gradbena dela. Odpadli pa so prvotni pomisleki, ko je delo pod vodstvom banovinskega geometra Ivana Borštnarja uspešno napredovalo. 20. decembra delavcev je bilo skozi vso zimo in pomlad noč in dan zaposlenih z vrtanjem. Tudi v najhujšem

Dne 17. avgusta je bil predor izročen prometu. 5 in pol metra visoki obok napravljajo vtis naravnega v živo skalo zajednega prehoda. Z odstranitvijo neprijetnega ovinka bo preprečen nekateri karambol, kamniti lok pa je prispevek več k okrasu in lepoti Bleda. Obenem bo bajé svet, po katerem je bila izpeljana na tem delu stara cesta, kril stroške novega predora.

Spomenica zagorskega Sokola

Kakor smo že beležili, je Sokolsko društvo v Zagorju izdalo za svoj zlati jubilej, katerega bo praznovalo v nedeljo 8. t. m. z odkritjem spomenika Viteškega kralja, obirno spomenico v velikem formatu, tiskano na finem papirju in opremljeno s številnimi dokumentarnimi slikami. Kdor bo spomenico prebral, mu bo dala izrpen pregled zgodovinskega delovanja in mnogo in mnogo pobud za bodoče sokolsko delo. Vse težave so preamglijale, če vsako delo sebi v čast in narodu v korist. Počez opisa, kako je bil zagorski Sokol ustanovljen, je v spomenici dovolj obširno obdelano vse plodovito polstoletno delo naših borcev za narodno misel v Zagorski dolini.

Omeniti moramo predvsem prispevek brata E. L. Gangla, ki naglašja, da je v črnom revirju vse lepše in sončnejše, odkar se to 50 let preliva sokolska misel. Svoje lepe spomine na delovanje zagorskega Sokola sta opisala br. dr. Viktor Murnik in Jože Smertnik. Naš stari Zagorjan, soustanovnik našega Sokola br. dr. Josip Čerin, ki kot višji vojaški kapelnik uživa pokoj v Ljubljani, je poslal opis srečnih mladih let in spominov, kako so ustanavljali Sokola, ki že pol stoletja tako ponosno plove nad čudno lepo Zagorsko dolino. V počaščenje zlatega jubileja je napisal koračnico »Za dom in narod« in jo poklonil zagorskemu Sokolu. Koračnico bodo na proslavi prvi zaigrali.

Sedanjí starešina br. Lojze Kolenc je pripeval »Naše delo«, ki izveneva v geslo: »Kdor Slovan ta Sokol!« Zgoščen oris Zagorja v zgodovini je prispeval učitelj in pisatelj dr. Arnošt Adamič. Članek o ustanovitvi Sokola je okrašen s slikami župnikov Antona Berceta in Ivana Vrhovnika. Sledi opis društvenega prapora, dalje članki, kako so v Zagorju utrjevali sokolsko postojanko, ustvarjali Sokolski dom in se preborili skozi svetovno vojno. Toplo je pisan članek brata Poldeta Mrnuha »Grob na Kajmakčalanu«. Članek je posvečen zagorskemu junakemu Sokolu bratu Juriju Jerinu, ki je legel v grob na Kajmakčalanu. Na krvavi poljanah so našli grobove tudi zvesti bratje Janko Marovšek, Otmaz Šuštar in Matevž Steiner, ki jim nihče ne ve za grobove. V vojaški bolnišnici pa je umrl brat Janko Stepišnik. Spomenica počasti nadalje spomin pokojnega načelnika Dragotina Kolenc in starešine brata Ferda Poljsaka. Opisana je pridobitev naraščajkega prapora. O idejem in tehničnem razmahu po svetovni vojni po-

roča brat France Klun. Opisano je zlasti tudi pestro prosvetno delo in vsa prizadevanja v Petrovi petletki. Kakor rečeno, spremljajo vse članke vse zanimive slike, ki jih je nad 50 in bodo ostali najdražji spomin vsakemu Zagorjancu, narasčaju pa bodo vedno dajale pobudo, kako se je treba boriti za uspehe, če treba tudi za ceno življenja. Spomenica se doli pri Sokolskem društvu v Zagorju in jo moremo vsem narodnim društvom kakor tudi posameznikom le toplo priporočati.

Izreden lov Slovenca na Donavi

Prof. Radovan Prosenec je pri Sremskih Karlovcih ulovil 68 kg težkega soma, v katerem je bil star grški zlatnik

Beograd, 1. septembra. Današnje »Vreme« prinaša kratko, a zanimivo poročilo iz Sremskih Karlovcv, kako je podjeten ribič vjvovl 68 kg težkega soma. To pa še ni vse. Ko je soma prepral, je našel v njem še star grški zlat ki je velike num zmatične vrednosti. Najzanimivejši pri vsem pa je na koncu to, da je srečni ribič naš ožji rojak in dobri ljubljanski znanec gimnazjski profesor Radovan Prosenec. Poročilo se glasi:

Profesorju Radovanu Prosenecu je poslužila redka sreča. Preživljajoč šolske počitnice na ribolovu, je g. Prosenec začel po 20 dneh brezuspešnega ribarjenja že obupavati. Vendar ni klonil. V petek je

bi že ob 4. zjutraj spet na Donavi. Spustil se je s čolnom ob vodi. Po dveh urah in pol zastojnega truda je naenkrat začutil močan tresljaj. Čolnec se mu je domala prevrnil. Poznavajoč dobro take trenutke pri ribištvu je prof. Prosenec takoj vedel, da gre za izdaten plen in se je z vso svojo spretnostjo lotil posla. Po hudi borb. mu je s pomočjo nekaterih splavarjev uspelo privleči soma na plitvo, kjer so ga ubili s sekuro in nožem. O vsem dogodku se je brž razvedelo po mestu in množica ljudi je hitela proti Donavi, da vidi ujeti čudež. Som tehtal 68 kilogramov. Ko so ga odprli, so v drobovju našli zlat grški denar, ki ima veliko vrednost.

Tretja smrtna žrtev v eni družini

V velenjskem rudniku je ubilo kopača Jerneja Stropnika — še ena rudniška nesreča

Velenje, 1. septembra. V slovenjegraški bolnišnici je umrl Jernej Stropnik, 35letni rudar iz Prelog pri Velenju. Njegova smrt je podobna mnogim zaloigram, ki se še vedno odigravajo v jamah rudniških revirjev: v jama živ in zdrav, iz nje mrtev ali pohabljen. Tudi Stropnika so njegovi tovariši prinesli iz rova hudo ponesrečenega. V torek zjutraj se je z rudarsko svetilko podal v rov velenjskega rudnika, da tam opravi svoj osemurni delavnik, kakor je to delal polnih 22 let. Bil je kopač. Od 6. do 11. ure mu je šlo delo srečno od rok. Malo čez 11. uro pa se je iz skladov premoga utrgala plošča, težka čez deset metrskih stotov. Stropnik je opazil premikanje plošče in se ji je skušal umakniti. Toda bilo je že prepozno. Plošča premoga ga je s svojim zadnjim koncem oplazila in ga pritisnila k steni. Pri stisku je Stropnik dobil hude poškodbe v trebuhu. Tovariši so ga prenesli iz jame. Po prvi zdravnikovi po-

moči so ga odpeljali v bolnišnico. Tudi operacija mu ni mogla rešiti življenja. Po hudem trpljenju je ob 4. zjutraj podlegel poškodbam. Pogreb ponesrečenega Jerneja Stropnika je bil v petek popoldne v škalah ob veliki udeležbi rudarjev in ostalega občinstva. Jernej je že tretji smrtni ponesrečenec v Stropnikovi družini. Pred leti je električni tok ubil brata Franca, lani pa se je smrtno ponesrečil v rudniku mlajši brat Jakob.

Senovo, 1. septembra. Na rajhenburškem kopališču so pokopali mlado žrtev rudniške nesreče. Pri rovu v Zakljuju, kjer se bolj in bolj razvija obrat senovskega rudnika, so imeli pri dvigalni napravi službo trije mladi rudarji. Naenkrat pa je pri dvigalu nastala napaka in je nesreča zadela vse tri rudarje. Dva sta bila ranjena, tretji, ki mu je bilo šele 19 let, pa je izdihnil. Uvedena je bila preiskava, da se dožene pravi vzrok nesreče.

Maks Dachs — 50 letnik

Vsa Ljubljana ga pozna, vendar le redki vedo, da praznuje danes g. Makso Dachs svojo Abrahamovino. Ljubezni družabnik opravlja kot faktor odgovorno službo v Učiteljski tiskarni. Je podpredsednik Zdrženja grafičnih faktorjev Jugoslavije, nadalje podpredsednik ljubljanske podružnice tega združenja in predsed Zadruga »Dom faktorjev«. Poleg strokovnega in stanovskega dela, ki je prav obsežno, najde g. Makso še vedno dovolj časa, da kot predsednik vodi pevsko »Grafiko«, saj je tudi sam pevec že od rane mladosti. Sodeluje z idealno vnujo pri CMD, pri Sokolu in drugih nacionalnih organizacijah. Vzornega poštenjaka, ki izven službe nikjer ne išče plačila za svoje prostovoljno delo, spoštuje širok krog tovarišev in prijateljev. Tak, kakršen je, naj-nam ostane ohranjen še dolga desetletja!

Nevaren požar sredi Kroke

Kropa, 2. septembra

V nedeljo zjutraj okoli 1. se razpalil delavci, ki so čistili ponoči vodne rake, vode na tovarno kropske žebirske zadruge, kako je pričel švigati iz starega lesenega kabanela, ki so ga zadnja leta uporabljali za skladišče oglja, drv in sena, plamen. Na klice delavcev so prihiti najprej sosedje, nato pa gasilci: in pričeli gasiti. Požar je bil silen Gorele je okoli 8000 kg sena, nad 5000 kg kovaškega oglja, kakih 300 butar in okoli 400 m³ bukovih drv. Gasilci so imeli veliko dela, da visoko se dvigajoči plamen ni objel tudi sosednjih stari hhiš, ki so deloma zidane, deloma pa lesene. K sreči ni bilo vetra. V nevarnosti je bil znaten del Kroke. posebno vse hiše, na pobočju pod kropsko cerkvijo.

Ko je bil ogenj omejen in je zgradba pogorela, so imeli gasilci še več ur dela, preden jim je uspelo popolnoma pogasiti tleče oglje Zavarovanega je bilo nekaj sena, ostalo škoda pa bodo trpeli sami lastniki. Kako je ogenj nastal ne vedo. Lahko je kdo podtaknil, ni pa izključeno, da je kak nepoklicani prenečeval v senu in zažgal iz neprevidnosti

Osebam, ki se ne morejo zadostno kretati, pa trpe vsled tega na zaprtju in motnjah pri prebavi, združenjski s pomanjkanjem teka, nudi večtedensko zdravljenje z naravno »Franz-Josefov« grenko vodo zelo dobre uspehe. Uživa se dnevno 1 čaša »Franz-Josefove« grenke vode zjutraj na tešče ali zvečer, preden greste k počitku.

GRANDIOZNI — MONUMENTALNI RUSKI VELEFILM
Mogočna filmska epopeja o ustanovitvi velike močene Rusije, film o legendarnem carju graditelju nekdanje slavne prestolnice. — Sodelujejo največji umetniki hudožestveniki N. Čerkasov, N. Simonov, A. Tarasova.

Kino Matica
tel. 22-41

Po knjižnem delu A. Tolstoj. — Režiral največji mojster sedanjosti: Vlad. Petrov. — Ob 16., 19. in 21.

PETER VELIKI

Kulturni pregled

Nova usmeritev naših gledališč?

V zvezi z vznemirjenjem, ki se je polastilo beograjskih kulturnih krogov zaradi ustanovitve gledališkega repertoarnega odbora, je objavil g. Grgur Kostić v »Vremenu« članek z naslovom »Nepotreban alarm«. Pisec priznava, da je ustanovitev tega odbora pri beograjskem gledališču samo začetek prizadevanja, da se vsa gledališča v naši državi »usmerijo v novem, konstruktivnem pravcu«. Zakaj »naše gledališče ni bilo dobro ne kot prosvetna in ne kot nacionalno-vzgojna ustanova«. »Namesto, da bi bilo učitelj in regulator duhovnega življenja, se je laskalo občinstvu, hotelo za njegovimi instinkti in se ponizalo na raven širokih množic, ki so ploskale neokusnim šalim in neresnim frazam.« Filce se pri tem sklicuje na glasove kritikov. Ob koncu pravi, da je nezaupanje do repertoarnega odbora nepotrebno in da bo dajal smernice našim gledališčem Umetniški svet, ki ga je ustanovilo prosvetno ministrstvo.

Z ljubljanskega zreljšča se seveda ne moremo spuščati v presojanje delovanja in posebej še v ocenjevanje repertoarne politike beograjskega gledališča. Vznemirjenije, ki se je pojavilo v prestolniških kulturnih krogih ob odstopu ravnatelja drame pa gotovo ni povsem neutemeljeno. Ne gre samo za oseba, marveč tudi za načelna vprašanja. Predvsem gre za vprašanje, ali bo res koristilo pretesno nadzorstvo nad delom voditeljev državnih gledališč, ki so vsi po vrsti že brez tega odgovorni prosvetnemu ministrstvu? (Izve-

ta so gledališča v banovini Hrvatski, ki ureja svoje prosvetne zadeve povsem samostojno; že to kaže, da se nova usmeritev ne more tikati vseh gledališč v Jugoslaviji.) Če že usmerja gledališča Umetniški svet, ali je potrebna še posebna usmeritvena instanca v obliki repertoarnega odbora? Če doslej je bila prevelika birokratizacija gledališke dejavnosti najbolj senč na stran dosedanjega sistema. Ali je res jamstvo boljše bodočnosti naših gledališč v tem, da se njihovo delovanje še bolj birokratizira na škodo svobodne izpodbude odgovornih upravnikov in ravnateljev?

To vprašanje je vredno diskusije in g. Grgur Kostić je prav storil, da jo je sprožil. Njegova sodba, da »naše gledališče ni bilo dobro ne kot prosvetna in ne kot nacionalno-vzgojna ustanova«, se lahko formalno tiče samo beograjskega gledališča, vendar se zdi, da so vodilni krog tega menja tudi o vseh ostalih gledališčih. Saj je s tem v zvezi opozorilo urednika »Vremena«, da so novi ukrepi v Beogradu samo začetek splošne preusmeritve naših gledališč.

G. Kostić zahteva, da se v naših gledališčih »orfeum nadomesti z etiko in da se periferija umakne pred resnejšo umetnostjo«. Če bo šlo preusmerjanje v pravcu povzdiže umetniške ravni, etičnega vpliva in nacionalno-vzgojnega učinka, ne bo zadelo ob noben resen in načelno postavljen odgovor. Kdor čista in ljubi gledališče, ga stavi visoko v hierarhiji kulturnih ustanov in želi, da bi imelo kar moč častno umetni-

ško raven in da ne bi služilo kratkotrajni zabavi, marveč vzgoji za lepoto in resnico, za domači jezik in za povzdigo narodnega duha, ter da bi utrjevalo tista čustva, misli in razpoloženja, ki zlasti v sedanjih skrajno resnih časih dvigajo moralo naroda in ojačujejo njegove nacionalne kvalitete.

Vzlic vsem pomislekom in ugovorom glede dosedanjega dela naših gledališč, ki jim je interes finančnega ravnanja tolikokrat narekoval ceno zabavnosti namesto resne umetnosti, mislimo, da jih vendarle ni treba šele usmerjati v novem, konstruktivnem pravcu. Beseda usmeritev je došla v najnovejšem času čisto poseben prizvok. Vsa nevarnost — in prav nanjo bi hoteli opozoriti — je v tem, da se v besede konstruktivno in nekonstruktivno, etično in neetično itd. polaga z raznih strani različna pojmovna vsebina. Gre vedno za to, kako se taki pojmi razlagajo, gre za širino ali ožino, s katero se merijo, gre za duha, ki jih vodi. Tudi ljudje, ki dobro poznajo sv. Avguštna, se namreč redkokdaj ravna po njegovem geslu »... in dubis libertas« (v dvomih svoboda). V naši sredini smo preveč vajeni tega, da se v dvomljivih primerih sprejema najstrožja interpretacija. In vendar potrebuje kultura, ki naj ne bo samo pohlevna dela politike, tudi v času preusmerjanja in »dirigiranja« kolikor možni dosti svobode, samoodločbe, avtonomije, zlasti še tam, kjer se utednejo s svobodno tvorbo pomnoževati in širiti kulturne vrednote. Povsod, kjer se kulturna tvorba stika z ostalimi javnimi interesi, kakor so moralni, socialni in narodni, je treba obravnavati kulturo predvsem po njenih avtonomnih načelih in potrebah. V dvomih glede meje kulturnega in nekega drugega interesa pa je treba zlasti estetsko kulturo obravnavati

ti kar moč širokoprčno. Tudi interes nacionalne vzgoje ne sme prihajati navzkriž z višjimi, kulturnimi, posebej še z umetniškimi interesi. Ne smemo pod krinko te plemenite tendence uvajati v kulturno tvornost primitivnih meril in konservativnih načel. Izkušnje so pokazale, da preočitno moraliziranje, prav kakor pretirano in neinteligentno poudarjanje nacionalnega momenta, ne dosega zaželenega učinka.

Slovinci imamo iz preteklosti dovolj izkušnje, da lahko po vsej pravici zahtevamo tudi od tistih, ki naglašajo potrebo vodstva in usmeritve v smislu »novih idej«, čim več strpnosti, kar moč mnogo svobode v dvomih in širokoprčno priznanje kulturnih načel tam, kjer gre za avtonomne kulturne vrednote. Živimo v času, ko se vrača v življenje narodov marsikaj, kar se je zdelo še pred desetletji zaničevanja vreden inventar človeške zgodovine. Zato ne izključujemo možnosti, da bi se začela zlasti pri nas uvajati v imenu »nove, konstruktivne smeri« merila, ki so bila že zdavnaj zavrnjena. Če prebramo nekatere liste, se lahko neredkokrat prepričamo, kakšni kriteriji za ocenjevanje kulturnih pojavov se še trdovratno drže v do ločenih krogih. Če si taka primitivna, omejena, v bistvu enostranska estetska naziranja, ki podrejuje estetsko tvornost izvenestetskim silam, pridobe besedo, na primer pod pretežno dviganja morale ali s kakršnim koli drugim opravilom, tedaj mora nujno nastopiti kočljivo nasprotje med avtonomno kulturo in tako pojmovanim »javnim interesom«. V takih primerih bi se na primer goleta v silkarstvu in kiparstvu ocenjevala z merili kakšnega Luke Jerana in erotika v poeziji z estetiko kakšnega Mahniča. Od tod ni dolga pot tudi k usmeritvi gledališča po heteronomnih vidkih in interesih, se pravi: bolj kakor kulturni, umetniški, gledališki vidiki bi odlo-

čeval ozir na vero, moralo itd. Da je ozir na te in druge socialne in duhovne sile do neke mere potreben, ni moči zanikati; toda ta ozir ne sme biti prevladujoč in odločilen, ne sme kulture osiromašiti in napraviti iz nje deklorostalnih družbenih sil. Potrebna je harmonizacija idej in interesov na podlagi čim širše avtonomnosti kulturne tvorbe. »Konstruktivne smeri« nikakor ne smemo razumeti tako, da bi bilo na mah destruktivno vse, kar izpričuje avtonomno, mnogostanost, diferenciranost človeškega mišljenja, v značaju človeškega duha utemeljeno nastajanje raznih svetovnih nazorov in njemu ustrežajoča manifestacija različnih kulturnih tipov. »Usmeritev« kulture, v kolikor ne bi šlo brez nje, zahteva zlasti pri nas kar moč visoko in svobodno raven, saj imamo v primeri z drugimi zapadnimi narodi še vedno preveč primitivizma in obskurantstva.

Če se po tem načelnem vidiku vrnemo k izhodišču, moramo poudariti, da se ne bo. jimo škode od povišanja odgovornosti za gledališče in njegovo delo. Nasprotno, odgovornost je potrebna in gledališko delo zahteva, prav kakor vsako javno delo, zlasti v sedanjem času čim več sistema in čim večjo odgovornost celoti. Toda presojanje te odgovornosti ne bode povzročilo enostranskim merilom, in nadzorstvo nad kulturnimi ustanovami naj se ne izvršuje birokratično, marveč v duhu kulturne mnogostanosti in v smislu večje osebnosti odgovornosti ljudi, ki so postavljene na vodilna mesta in ki morajo imeti za ta mesta kar največ sposobnosti.

Ze sama ustanovitev Umetniškega sveta povečuje centralizacijo tistega kulturnega udejstvovanja, ki ima že po naravi regionalni značaj in se v njem tudi najlaže in najboljše izživlja. Smernice, ki jih bo torej dajal za splošno gledališko politiko osrednji Umetniški svet, zadoščajo že same v

Trgovski učni zavod v Ljubljani, Kongresni trg 2.

VPIŠOVANJE V

Enoletni trgovski tečaj

S PRAVICO JAVNOSTI se vrši dnevno od 8. do 12. in od 15. do 18.30. Podrobne informacije in prospekte daje vodstvo tečaja med običajnimi uradnimi urami.

Domače vesti

Ob ministrov pohvali

Gospod urednik! Ko sem prečital zahvalo vojnega ministra onim obveznikom, ki so bili pred letom dni poklicani pod vojaško zastavo sem se spomnil nekaterih prizorov, ki so mi marsikaj povedali o razpoloženju našega ljudstva. Na današnji dan je bila lani prva septembrska nedelja. Vreme je bilo ugodno, pa sem se s prijateljsko družbo odločil za izlet z vozom na Zaplaza. Elio smo že na previsu pod Phom blizu Storojca, ko nas dobi avto z več gosposkimi izetniki. Nekdo izmed njih je mimogrede nastavljal diani ob usta in kričal: »Mobilizacija!« Avto je odbrzel dalje, mi pa smo ugibali, ali naj takoj obrnemo. Ker smo že bili blizu Zaplaza, smo se vendar odločili nadaljevati pot.

Ta mgori je mrgolelo ljudi. Romarji, izletniki od vseh strani. Trebušast avto je pripeljal celo skupino iz Tržiča. Alparvo je pritovalil gosposko družino z Bleda. Med ljudstvom je šlo šušljanje. Tedaj pa prijaše na Zaplaza domači občinski odbor-

Kolkovati je treba prošnje za pravnozgodovinski izpit z 200 din, prošnje za posamezne diplomske skupine pa s 100 din.

Pedisal
KOPALNA SOL ZA NOGE
PROTI POTENJU, UTRUJENOSTI
IN BOLEČEM VNETJU NOG,
TRDI KOŽI, KURJIM OČESOM
IN OZEBLINAM. DIM 35, 60, 120
DROGERIJA
LJUBLJANA
MARIBOR

Novi grobovi. V starosti 81 let je umrl v Dolenji vasi na Notranjskem g. Ivan Svet. Blagoga pokojnika bodo pokopali danes na cerkniškem pokopališču. — V Ljubljani je umrla g. Ivanu Grilu ud-

30 KOLONJSKIH VOD

nik. Krepak kakor Krpan je sedel na nesodanem konjcu, lik iz naše davnine, da si zanimivejšega ne moreš misliti. Pred Urbančičevu gostilno si je naročil vina, izpil v dušku, obrisal mustače. Ljudstvo se je zgrnilo okrog njega: »Ali je mobilizacija?« — »Kakšna mobilizacija, ljudje božji!« Dva, tri pozive sem prinesel, malenkost za tak okoliš. — Ravnodušno, močito zadržanje dolenjskega očanca je vplivalo vse drugače, kakor tisti nepremišljeni krik iz gosposkega avta.

Robidov enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti — Ljubljana, Trnovska ul. 15, vpišuje vsak dan. Ugodnosti: rodbinske doklade, dijaške vozne karte itd. Pojasnila in prospekte daje vodstvo: Trnovska ul. 15. Telefon 40-48.

Pomirjeni smo se vračali v dolino. Na razkrižju pod Malo loko srečamo drugega kmetičkega jezdeca, takisto kurirja. Bil nam je všeč. Zlasti sredi tiste idilične pokrajine — križ ob cesti, na polju cvetoča ajda in takó. Vzamem aparat, da ujamem jezdeca na film. Tedaj pa možak požene vstran in zarobni nad menoj: »Vi, kdo pa ste? Kaj pa mislite, da me hočete slikati! Spijon, ka-li!«... Brž ga potolažim, pohvalim, povem, da sem rezervni oficir in da je previdnost res na mestu, posebno če na deželi opravlja službo kurirja.

Teh treh prisrčev se rad spominjam. Da bi bili v opomin in bodrilo ob obletnici, pristavljam, da velja zahvala vojnega ministra, namenjena obveznikom, prav gotovo tudi vsem tistim, ki znajo ohraniti mirno kri.

Tvrda F. I. Gorčar priporoča svojo veliko izbiro volnenega blaga za moške in damske obleke, plašče in kostume. Izdeluje tudi po meri v najkrajšem času elegantno in solidno.

Služateljstvo prava. Dekanat juridične fakultete univerze kralja Aleksandra v Ljubljani poziva gg. slušatelje in slušateljke, ki nameravajo v oktobrskem izpitnem roku delati pravnozgodovinski državni izpit ali izpite posameznih skupin diplomskega izpita po določilih nove fakultetne uredbe, za katere so izpolnili pogoje, naj vložijo prošnje na dekanatu do 21. t. m. Prošnjam je treba priložiti zrelotnost in imatrikula-cijsko izpisevalno, rojstni list in indeks. Prošnje za diplomske izpite je treba napisati na posebno tiskovino, ki jo dobijo slušatelji pri fakultetnem služatelju za 1 din.

toliki meri, da ni treba za nadzorstvo ali celo za vodstvo upravnikov in ravnateljev še posebnega izvenzgledališkega repertoar-nega odbora. Čim bolj se bo v gledališču zadrževala osebna izpodbuda in omejevala svobodna odločitev kompetentnih, sposobnih in odgovornih ljudi, manjši bo kulturni pomen te ustanove in skromnejši njen vpliv na naše narodno življenje. Novega duha ni mogoče ustvarjati z uredniki in odbori, marveč samo s tem, kar je duha vedno dvigalo in uspešno usmerjalo: z osebnim genijem, s svobodno tekmo sposobnih, z ognjem navdušenih in s ljubeznijo postrvovalnih ljudi.

Pred novo sezono v ljubljanskem gledališču

Razpis abonmaja

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani razpisuje abonma za novo sezono in vabi vse sloje, da se prijavijo za stalnega in rednega obiskovalca našega gledališča.

Predstave so razdeljene na abonmaje: Premierski abonma, stalni abonma Sreda, stalni abonma Četrtek, abonma red A in abonma red B.

Abonma reda A in B imata predstave ob vseh delavnikih, premierski abonma dobi vse premiere, stalna abonma Sreda in Četrtek pa imata predstave stalno ob sredah in četrkih.

Vsak abonment dobi v sezoni 38 predstav: 20 dramskih in 18 opernih, odnosno opernih. Prijava za abonma sprejemamo v veži dramskega gledališča od srede 4. do srede 18. septembra dnevno od 10. do 12. in od 15. do 17. ure.

Abonment lanske sezone bodo njihovi sedeži rezervirani do srede 11. septembra do 5. popoldne. Od četrta 12. septembra dalje bodo vsa razpoložljiva mesta na razpolago novim interesentom.

Cene premierskega abonmana in stalnih abonmajev Sreda in Četrtek so za 10 odst. višje od abonmajev A in B, vendar še vedno jako nizke, saj uživa privatni abonment

ka Irenica. Pogreb bo danes ob 17. na Zalah. — Nadalje bo jutri ob 17. nastopila zadnja pot na Zalah gospa Ema pl. Fladung roj. Alpi, vdova po okrajnem komisarju. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Poroka. Včeraj ob pol 12. sta se poročila v stolni cerkvi v Ljubljani g. dr. Ivo Murko, pravni referent Trboveljske premožne družbe, sin vsučiliškega profesorja dr. Matije Murka, in gđ. Vera Šubičeva, hčerka ge. Ane Šubičeve, vdove višjega uradnika državnih železnic. Mlademu paru iskreno čestitamo in želimo mnogo sreče na skupni poti v bodočnost!

Iz prosvetnega ministrstva. Za novega načelnika oddelka za srednje šole v prosvetnem ministrstvu je imenovan prof. Jan-ko Leskovšek, do sedaj inspektor tega ministrstva.

Sprejem gimnazijcev v višjih tečaj-nim izpitom v V. razred drž. učiteljske v Ljubljani. Prošnje za sprejem, kolkovane z desetinarskim drž. kolkom, je treba poslati po pošti ali osebno vložiti na ravnateljstvo drž. učiteljske v Ljubljani do 7. septembra t. l. Priloge: krstni list, izpisevalno o višjem tečajnem izpitu, kratak življenjepis s kolkom za 4 dni in pravstveno izpisevalno za tiste, ki v zadnjem letu niso bili na rednem šolanju. Prosilci ne smejo biti ob vpisu stari nad 25 let. Sprejetih bo 30 učencev in 10 učenek. Učenci (ke), ki so letos napravili višji tečajni izpit imajo prednost pri sprejemu. Vsi, ki bodo vložili prošnje, naj se javijo v ponedeljek, 9. t. m. ob pol 8. pri ravnateljstvu, kjer bodo dobili nadaljna navodila. Ravnateljstvo.

Vpisovanje v umetniško plesno šolo Mete Vidmarjeve je vsak dan od 16. do 18. ure v Gajevi ulici 9. Začetek šole 1. septembra. —

Ant. Rud. Legatov Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti, Maribor, Vrazova ulica 4. Vpisovanje dnevno dopoldne in popoldne, ob nedeljah in praznikih samo dopoldne. Šolski program zastoj, lastni dijaški internat. Začetek pouka 9. septembra. —

Drugo zborovanje slovenskih zgodovinarjev bo 7. in 8. septembra 1940 na Ptujski gori v Ptuj in v Dornavi. Udeležence prosti pripravljajni odbor, da se nemudno prijavijo Muzejskemu društvu v Ptuj, da bo mogoče v redu pripraviti prenočišča, prehrano in prevoz. —

Savska banovina potrebuje 900 novih učiteljev. Takoj po sporazumu se je začelo na Hrvaškem veliko pomanjkanje učiteljev. Vsi učiteljski kandidati so dobili službe in še je ostalo 510 nepopolnjenih mest. Že prve mesece po sporazumu so ne-

v razmerju z dnevnimi cenami približno 30 odst. popusta, državni in samoupravni uradniki pa dosežejo kot uradniški abonenti 40 in več odstotkov popusta.

Abonma je plačljiv v 10 zaporednih mesečnih obrokih; prvi obrok pri vpisu.

Cene abonmaja

Loža v parterju (4 osebe) 10 obrokov po 280 din, uradniški abonma 230 din. Loža v I. redu šte. 1 — 5 280 din, uradniški 230, Loža v I. redu šte. 6 do 9 320 din, uradniški 260 din. Parterni sedež I. vrste 55, uradniški 70 din, II.—III. vrste 80 do 66 din, IV.—VI. vrste 74 do 60 din, VII.—IX. vrste 66 do 54 din, X.—XI. vrste 56 do 48 din, XII.—XIII. vrste 50 do 44 din. Balkonski sedeži sredina: I. vrsta 58—48 din, II. vrsta 50 do 40 din, III. vrsta 42 do 32 din. Stranski balkon I. vrsta 50 do 44 din, II. vrsta 35 do 30 din. Galerijski sedeži I. vrsta 32—25 din, II.—III. vrsta 28 do 22 din, IV.—V. vrsta 23—18 din.

Repertoar drame:

Drama bo v sezoni 1940-41 nudila svojim abonmentom nadaljni pregled slovenske dramske tvorbnosti. V načrtu so tale dele: Jurčič-Kersnik: Berite »Novice«, Ogrinc: V Ljubljano jo dajmo, Medved: Stari in mladi, Cankar: Pohujšanje v dolini šentflorjanski, Milčinski: Cigani, Funtek: Tekma, Finžgar: Razvalina življenja, Kozak Ferdo: Lepa Vida. Poleg teh še eventualno nova dela sodobnih slovenskih avtorjev po vrsti, kakor bodo predložena in sprejeta. — Od jugoslovanskih avtorjev, ki naj s prej imenovanimi slovenskimi tvorijo jedro repertoarja, bo vprijeti pred vsem do eno delo priznane srbske in hrvaške dramske literature: po možnosti: Nušić: Protekacija, Ogrizović: Hasanaginica. Klasični repertoar bo zajemala Drama iz naslednjih del: Sophokles: Edip na Kolonu, Shakespeare: Romeo in Julija, Koriolan, Hamlet, Karlovič: Goethe: Egmont, Schiller: Kovarstvo in ljubezen, Li-Hsing-tao-Klabud: Krog s kredo. — Ostali repertoar iz naslednjih: Dostojevski: Idiot, Čehov: Tri sestre, Čekajev vrt, Ostrovski: Nevh-

štete šole na Hrvaškem zaprosile za popravilo ali dograditev šolskih poslopj. V zadnjem času je banovina izdala 24 milijonov dinarjev za popravilo in obnovitev šol. Banovina Hrvaška ima okoli 7.700 učiteljev. Letos je zaprosilo za učiteljsko službo le kakih 100 učiteljev in učiteljic, dočim bi jih potrebovali še 900. Pomanjkanje učiteljev je najbolj občutno v hercegovskih vaseh in v Dalmatinski Zagori. Tu se lansko leto v 70 šolah sploh ni vršil pouk.

Rezervni oficirjem. Rezervne oficirje opozarjamo, da so prispeli društveni znaki, ki se dobe v pisarni pododpora, Ljubljana, Kazina II. nadstropje.

Trgovski učiljšče »Christofor učni zavod« Ljubljana, Domobranska cesta 15. Ravnateljstvo razglašajo: Redno vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj se vrši sedaj vsak dan dopoldne in popoldne. Pravica javnosti! (rodbinske doklade, vozne olajšave, veljavnost izpiseval). Podrobna po-jasnila daje vodstvo osebno in pismeno. Na razpolago brezplačno novi ilustrirani prospekti. Največji trgovski učni zavod te vrste! Lastno moderno, novo šolsko poslopje. Šolnina zmerna. —

Opremo za Kopalnice in stranišča kupite najugodnejše pri P. Majdič »Merkur«, Kranj. Ogledje si razstavijo na velesejnu pred paviljonom E. —

Kokš, ki izleže vsak dan dve jajci. Bosanski trgovec Milan Zeković ima kokš, ki že tri leta vsak dan izleže dve jajci. Eno jajce je normalne velikosti, drugo pa nekoliko manjše.

Šest dni po v Beogradu sta hodila postarna kmeta iz okolice Gračanice. S sabo sta prinesla ubožna sprječevala svojih občin in z njimi sta se namenila na vrhovno invalidsko sodišče, ker jima je bila pred leti ukijena invalidnina. Prišla sta s trdnim prepričanjem, da jima bo znova dodeljena skromna invalidnina, ki je znašala 60 odnosno 160 dinarjev.

Kmetje beže pred gozdnim požarom. V soboto zjutraj je začel goreti gozd v bližini Orebiča pri Dubrovniku. Zardi hude burje se je požar naglo razširil preko celga gozda in je pretil tudi bližnjim vasi. Kmetje so se začeli v trumah preseljevati iz ogroženih vasi.

NA PRAZNIK VSE SLOVENIJE,

na dan odkritja spomenika Nj. Vel. kralju Aleksandru I., našo največjo publikacijsko silo, ki zlasti dobro služi vsej naši trgovini.

6. septembra, bo veliko zanimanje za slavnostno številko »Jutra«, Prosimo pa tudi tokrat, da nas ne oblagate z naročili na inserate in male oglase šele na dan pred izidom, temveč, jih naročajte že danes in jutri.

»JUTRO«

Stroga kazen za spekulanta. V soboto je bil v Sarajevu obtožen brezvestni trgovec Milan Čorović na mesec dni zapora in 50 tisoč dinarjev globe. Obtožen je bil, da Avdi Šakdić ni hotel prodati moke, čeprav je imel v skladišču 5.100 kg. Zaplenili so mu vso zalogo.

Močan potres v Dubrovniku. V noči od sobote na nedeljo so čutili prebivalci Dubrovnička močan potresni sunek. Pred potresom je bilo slišati zamolklo grmenje.

Tragedija žene, ki jo šla sama skozi življenje. V Zagrebu je v nedeljo zjutraj skočila s petega nadstropja neke hiše 40-letna bančna uradnica Marija Cerjakova in ostala na mestu mrtva. Pokojnica je bila samska, vse življenje je živeła sama in v zadnjem času je zbolela na živcih. Ni mogla več prenašati svojega samotnega življenja in je šla v smrt.

Gobave se je obelil na telegrafski drog. Nedaleč od Pal pri Sarajevu so našli na telegrafskem drog obsemenega gobavca, ki je pobegnil iz sarajevske bolnišnice. Ugotovili so, da je nesrečni Ramiz Dovadžija, ki je zbolel za gobavostjo in bil

misel praznika najtemeljiteje poudarila, bo »Jugoslavija«, velika simfonična pesnitev, ki jo je zložil Jan Pešta.

Sokolsko društvo Ljubljana-Moste bo imelo letošnji telovadni nastop v nedeljo 8. septembra na letnem telovadišču ob progi dolenjske železnice v Vodmatu. Skušnje vseh oddelkov se pričnejo točno ob 13. javna telovadba pa ob 15. s sodelovanjem godbe 40. pešpolka Triglavskega. Po nastopu velika ljudska zabava. Privedite močnanskega Sokola so vedno močno privlačne. Močnani znajo postreči v bifejih z raznimi miznimi jestvinami in slaščicami po zmerni ceni in z dobro kapljico. Bogat srečolov z nad 300 dobitki bo presenetil marsikaterega srečnega. Za mladino je pripravljen velik plesni oder na prostem. Vabimo naše sokolske in napredno meščanstvo, da se prireditve v čim večjem številu udeležijo. V nedeljo na svidenje v Mostah. Zdravo!

Dijaški Sejem se prične takoj po končanih popravilih in sprejemnih izpitih na Bregu in Novem trgu. Nenavaden živah mladih ljudi, ki se za prihodnje šolsko leto pripravljajo na študije, je to, saj se vsakdo polizkuš s svojo zgornostjo uveljaviti pri prodaji in barantanju s knjigami. Naše mlade prodajalce je tamkaj presenetila novost, da so med mladim drevjem pravkar postavili dve lici, več metrov dolgi klopi na betonskih kraljnih nastavkih s prednjimi in zadnjimi sedeži. Nastojala in sedeži so zeleno prepletkani in napravljiva ta novost na bližnjo okolico kaj mičen vtis. Enako klop so uvrstili tudi v sredini drevoreda na Krakovskem nasipu, da so zamašili praznino sprčo mnogih kostanjev, ki so bili odstranjeni zaradi pozebe in trhljosti. Javno stranišče ob šentjakobskem mostu so za silo »zafrkale«. Pločevinasta ograja je bila popravljena in na novo prepletkana. Tudi stari betonski tlak so izmenjali z novim.

Šola Glasbene Matice Ljubljanske se sprejemajo gojenci danes, jutri in v četrtek cel dan od 9. do 12. in od 15. do 17. V soboto dne 7. t. m. se morajo zgledati vsi vpisani gojenci popoldne k razdelitvi k posameznim strokovnim učiteljem in do-ločitvi urnika. Sestanek bo v Hubadovi pevski dvorani in sicer točno ob 15. za učence klavirja, ob 16. za učence violine in ob pol 17. za vse ostale predmete. Redni pouk bi se začel nato v ponedeljek 9. t. m. po urniku, kakor bo v soboto določen. Starše prosimo, da prijavijo svoje gojence prav gotovo do četrta da tako omogočijo reden potek začeta pouka. Tudi pouk iz splošne glasbene teorije in mladinskega petja bo začel takoj prihodnji teden. —

Gotova je, tiskana v latinici, deveta dvakrat povečana izdaja učbenika »Kako se naučim hipnotizirati«, obdelana po indijski metodi, ki vsebuje na svojih 320 straneh popolni praktični kurz

HIPNOTIZMA

in omogoča vsakomur, da se naglo in lahko nauči hipnotiziranja. Tu prinalamo samo mali del vsebine: Kako se budi, razvija in izkorišča osebni magnetizem. Magnetni vpliv z pomočjo pisem in predmetov. Sugestivni vpliv na voljo drugega. Kako postane magnetizirator. Kako se hipnotizira. Katere osebe se najlažje dajo hipnotizirati in kako jih je spoznati. Prepoznavanje simulacije. Hipnotiziranje v času spanja. Avtohipnoza (hipnotiziranje samega sebe). Kako se dajejo zapovedi, ki jih mora hipnotizirana oseba izvršiti po daljšem času v budnem stanju (poslušne sugestije). Zdravljenje bolezni, odvajanje grdb navad in izpravljanje po hipnozi. Hipnotiziranje na daljavo. Hipnotiziranje ropar volje. Sugestija in hipnoza mase. Hipnoza v kriminalistiki. Hipnotiziranje živali itd. Brezplačno polnično ilustrirani prospekt z vso vsebino.

Cena mehko vezani knjigi din 150.—, v trdih platnicah din 180.—. Delo je tiskano v mali nakladi, zato se je treba pohuriti za naročili, dokler ne bo razprodano. Za naprej poslani denar polnično knjigo priporočeno na naše stroške, po povzetju računamo din 10.— več za poštnino.

Okulistična biblioteka — Beograd, čk, račun 34.998 — Pošt. pretinac 876.

Angleški Towerski krvnik

Karloff, Basil Rathbone, Barbara O'Neil. — Predstave ob 16., 19. in 21. uri! Blagajna odprta od 11. do 12. in od 3. uri dalje.

Misterij srednjeveške londonske trdnjave. V gl. vlogah: Boris — Predstave ob 16., 19. in 21. uri! KINO UNION — tel. 22-21

KINO MOSTE

Nocoj, jutri in v četrtek ob 20. otvoritev medtedenskega obratovanja:

Žena ustvarja zgodovino

Znižane cene! Bogati dodatki! Robert Taylor — Joan Crawford

U— Ogromno zanimanje za ruski film »Peter Veliki«. Premiera prvega sovjetskega filma je bila senzacija tudi v Ljubljani. Zanimanje za film je ogromno v najširših plasteh občinstva. Vse časopisne kritike so povzročile film kot eno najdovršenejših umetnin in tudi ljudska sodba o filmu je odlična. »Peter Veliki« ni navaden zgodovinski film, to je umetnina, ki napravi na gledalca silen, impozanten vtis, ki ostane človeku za dolgo, dolgo dobo neizbrisna. Poleg mestnega občinstva opozarjamo na ta film še podeželsko občinstvo ki ima zdaj ob posetu vselejama najlepšo priliko ogledati si to rusko umetnino. Ker je navaj pri blagajni zelo velik, priporočamo, da si občinstvo nabavi vstopnice v predprodaji. Kino Matica, ki predvaja film, »Peter Veliki«, ima novo telefonsko številko 22-41. —

Primarij dr. MERČUN

ZOPET redno ORDINIRA od 11. do 13.

u— Zadruga »Napredni tisk« bo imela svoj izredni občni zbor v torek dne 17. septembra ob 16. uri v klubski sobi kavarne »Zvezda« v Ljubljani.

U— Umetniško zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v četrtek 5. septembra ob dveh izlet v Gumnišče, Pijavo gorico, Ig in Tomišelj. Odhod s Kongresnega trga. Oglasti se je do četrta ob enajstih v trgovini Podkrajšek na Jurčičevem trgu. Avtobus 20 din.

u— Dr. Rodoščegg zopet ordinira. —

u— Pevski zbor Glasbene Matice ima drevi ob 20. prvo vajo in sestanek vsega mešanega zbora. Neodložljivo zadržani do sedaj člani zbora naj to pismeno sporočijo odboru. Vpis novih članov bo samo še nocoj med 18. in 19. v sejni sobi štev. 6 poslojpa Glasbene Matice v Vegovi ulici. Med letom vpis ne bo mogoč. — Odbor. —

u— Upravno osebje kurilnice Ljubljana je ob smrti gospe Amalije Lavričeve, matere njegovega predstojnika g. inž. Lavriča Rudolfa, nabralo 334 din in jih darovala namesto venca na grob blagopokojne Društvo slepih, za kar se Društvo slepih najiskrejeje zahvaljuje.

u— Društvo »Soča« matica v Ljubljani poziva svoje člane, da se zberejo na dan odkritja spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelj ob 8. dopoldne na Trgu kralja Petra, pred pisarno »Soče«, od koder odkorakamo ob pol 9. uri z zastavo in vencem v »Zvezdo«. — Odbor.

u— Samo 31 ali 35 din stane vozna karta iz Ljubljane do Metlike in izkaznica za II. belokranjski praznik dne 7. in 8. septembra v Metliki. Videbi pa boste za to narodne noše in običaje iz vseh delov Bele Krajine; iz Adlešičev. Bojancev. Črnomlja. Dražatova. Metlike. Predgrada. Preloke. Stareza trza in Vinice. Seveda ne bo manjkalo na tem belokranjskem slavju niti na razniu pečenega janca niti pristne domače kapljice. Izkoristite torej to priliko in se prijavite nemudoma pri društvu »Bela Krajina«. Gradišče 14. tel. 39-31. Kjer dobite vsa potrebna pojasnila in izkaznice. Obiskovalce iz Ljubljane opozarjamo na posebni vlak, ki bo vozil v nedeljo iz Ljubljane ob 5. in odhajal iz Metlike ob 8.

u— Razstava protiletalske zaštite v paviljonu J zbujajo živo zanimanje številnih obiskovalcev. Zlasti v nedeljo je bila deležna ogromnega občinstva, tako da je bila v paviljonu ves dan prava gneča. Gruče ljudi postajajo pred razstavljanimi zaklonišči, pazljivo si ogledujejo ogromne motorne sirene, maske, izpolnjene z vsemi potrebnimi predmeti, ki naj jih ima vsak otrok s seboj v primeru evakuacije. Tudi rotunda v poltemi, skozi katero slabotno in blede prodira svetloba zatemnjenih električnih in plinskih svetilk ter petrolejk, je polna občinstva. Nič manj privlačna in zanimiva je tudi razstava zdravstveno-kemične in gasilske zaštite, ki nudi obiskovalcem obsežen in izčrpen pregled vsega, česar bi bilo treba v primeru letalskega napada, kar se tiče prve pomoči ranjenecem in gašenja požarov, nastalih zaradi zažigalnih bomb. Številne nazorne slike, ki pokrivajo vse stene paviljona, živo kažejo učinke in posledice letalskih napadov, tako da obiskovalci kakor pretreseni nemo stoji pred njimi. Vendar pa vpliva vsa razstava ne samo vzgojno in poučno, ampak tudi vzpodbudno ter zapušča v obiskovalcih zavest, da se pač ni bati letalskih napadov, če bomo pripravljeni na to, kakor nas uči ta razstava, da moramo biti, in če se na koncu pomudimo še pri obeh protiletalskih in protitan-kovskih strojinah, ki ju je razstavila vojaška oblast in katerih delovanje ter ustroj uslužno razkazujejo naši vrli vojniki. Film o letalskih napadih, ki ga je izdelal vojni geografski inštitut v Beogradu in katerega krtina predstava za Ljubljano in vso ostalo Slovenijo bi morala biti že v soboto zvečer na prostem pred paviljonom K, je prispel zaradi nepredvidenih zaprek šele včeraj, zato je bila krtina predstava tega odličnega in nadvse poučnega filma šele sredi. Ta film je eminentne važnosti pri vzgoji prebivalstva o ravnanju ob letalskih napadih in dobro izpolnjuje razstavno pasivno zaštite. Zato nanj tem bolj opozarjamo vse obiskovalce vselejama, da si ga zanesljivo ogledajo. Film vrt vsak večer od 20. dalje na prostem pred paviljonom K. Priporo-njamo, da je ogled filma brezplačen, kakor tudi ni nobene vstopnine za ogled razstave pasivne zaštite v paviljonu J.

u— Maria Tutta, državno izprašana profesorica, godbe in inozemstvu, uči solone, klavir, rekorder (Blockflöte), nemško, nemško recitiranje in italijansko. Ure: 11—18. — Napoleonov trg 7.

u— Vlomi v stanovanju se zadnje čase zmerom bolj širijo. Vlomiči odpirajo stanovanja z vitrihi ali s ponarejenimi ključi, dostikrat pa splezajo kar skozi pritlična okna, na katerih prej utro šipe, če so odprta. Oni dan je nekdo vlomil v visokoprtilično stanovanje Avgusta Wrinskeleta v Tobačni ulici in si prilaščil 500 din vredno dolgo zlato verižico, zlat moški pečetni prstan in starinsko moško srebrno uro. Okradenec je oskodoval za preko 1.000 din.

Iz Celja

e— Planinski dom pod Tovstom. Kakor čujemo, namerala mestna občina sedaj vendarle dograditi planinski dom pod Tovstom in ga izročiti svojemu pravemu, prvotnemu namenu. Mnogo je bilo v zadnjih letih glede dograditve tega doma izrečene kritike. Tudi mi smo o potrebi in nujnosti dograditve te izletniške postojanke v bližnji okolici že ponovno pisali. Z zadostnjem torej beležimo danes vest, da bo ta dom še letošnjo jesen dograjen in odprt. S tem bo v veliki meri ustrezno širokim in socialno šibkejšim plastem našega prebivalstva, ki ne more ob prostih urah in nedeljah z avtomobili, avtobusi ali po železnici v oddaljene kraje, pa se takorekoč doma v lepi naravi naužije zdravja in zadovoljstva, ki ga je nujno potreben pač tudi tisti, ki se ves teden ubija za kosček skromnega kruha zase in za svojo družino.

PRIMA JEDILNI KROMPIR dobite zopet pri KMETIJSKI DRUŽBI, CELJE.

e— Upokojeno učiteljsko iz Celja in okolice se sestane z upokojenimi tovariši iz Maribora in okolice v sredo 4. septembra ob 11.25 v Slovenski Bistrici. Odhod iz Celja ob 10.06.

e— Poučen avtobusni izlet iz Celja v Belo krajino priredijo Celjani v nedeljo 8. septembra. Obiskali bodo Kostanjevec, Pleterje, Novo mesto, Metliko, Črnomelj, Dolenjske toplice, morda tudi Žužemberk, Mokronog in Sevnico. Proga meri točno 300 km. Prihlase sprejema do srede 4. septembra drogerija »Sanitas« v Celju.

I Maribora

a— Danes je v Mariboru brezmešni dan. Mariborsko mestno poglavarstvo razglasa, da prelaga petkov brezmešni dan na danes 3. t. m., ker bo v petek narodni praznik, v soboto pa tržni dan, ko prihajajo v Maribor slaničarji, ki v precejšnji meri zalagajo trg s slanino.

a— Prijavite zaloge pšenice in pšenične moke! Po uredbi o ukrepih v svrhu preskrbe prebivalstva s kruhom poziva mestno poglavarstvo vse tiste, ki jim ta uredba predpisuje prijavo zaloge, da opravijo prijavo najkasneje danes, v torek pri tržnem nadzorstvu.

a— Ročkovske novice. Z večeršnjim dnem so na mestnem poglavarstvu spet deljene uradne ure, in sicer od 8. do 12. in od 15. do 18. ure.

a— Slovo generala Golubovića. Z večeršnjim popoldanskim potniškim vlakom je prijeljubljeni brigadni general g. Mihajlo Golubović, ki je bil nedavno upokojen, s svojo družino zapustil Maribor. K slovesu so se na glavnem kolodvoru zbrali njegovi številni prijatelji in znanci, od katerih se je general Golubović prisrčno poslovil.

a— Krožek mariborskega upokojenega učiteljskega bo imel prihodnji sestanek s celjskimi tovariši v sredo 4. t. m. v hotelu »Beograd« v Slovenski Bistrici. Odhod iz Maribora z avtobusom ob 12.45, povratek z vlakom ob 16.11.

Glavna kolektura drž. razr. loterije

»VRELEC SREČE«
ALOJZIJ PLANINSEK,

LJUBLJANA, BEETHOVNOVA 14,
javlja izid zrebanja z dne 2. septembra, V. razreda 40. kola:

DIN 100.000.— št. 4831
DIN 80.000.— št. 93385
DIN 60.000.— št. 38369
DIN 24.000.— št. 45804 77905
DIN 20.000.— št. 19407 49851 74010 89078
DIN 16.000.— št. 81929
DIN 12.000.— št. 75743 83733

PO DIN 10.000.—
5534 8193 9802 47767 57280 60312 60997
77813 86758 95767

PO DIN 8.000.—
26218 27430 41608 43688 47234 48286 49798
90431

PO DIN 6.000.—
1227 2646 29757 42502 49585 52387 55528
58398 60532 69205 74348 80427 80980 84401
86598 87570 91889 93851

PO DIN 5.000.—
3478 5296 9153 16281 25546 26122 42147
42551 47183 47324 50493 53982 75883 88445
88484 91729 98699

PO DIN 4.000.—
2207 7504 22308 23893 31464 46560 52521
53443 57985 61114 61315 61714 61876 66039
67925 71873 77701 79894 85777 86994 88896
94532 97699

Nadalje je bilo izzrebanih še veliko števil dobitkov po din 1.000.—.

Ker so bili dobitki javljeni telefonično eventualna pomota ni izključena.

Prihodnje zrebanje bo jutri 3. t. m.

Vsi oni, ki so zadel v kolekturi »Vrelec sreče« naj srečke takoj predložijo v izplačilo.

a— Požar. V Slivnici je kmalu po polnoči nastal ogenj v hiši posestnice Marije Hrovatove. Požar se je razširil s takšno naglavo, da so se stanovanjci ki so trdno spali rešili prav v zadnjem trenutku. Ogenj je prešel tudi na gospodarsko poslopje in je vsa domačija v kratkem času zgorela do tal. Škoda znaša okoli 35.000 din.

a— Rabuka na glavnem kolodvoru. Preteklo noč sta se pred glavnim kolodvorom spopadli dve skupini vinjenih fantov. Zabliskali so se tudi noži in sta sredi gneče obležala v mlaki krvi 25-letni Stefan Grčić, ki je dobil zabodlaj v hrbet in 22-letni Alojz Markič, ki je dobil v boksašem hude poškodbe po glavi. Oba sta bila prepeljana v mariborsko splošno bolnišnico. Red je vzpostavila policija ki je štiri udeležence pretepa aretirala dočim so ostali pobegnili.

a— Obsojen vlomilec. Mali kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča je včeraj dopoldne obsodil 29-letnega Franca Strmšaka iz Podlehnik na 2 leti in 6 mesecev robije ter na izrubo častnih državljanovih pravic za dobo 4 let, ker je letos dne 19. junija vlomil v hišo svojega bivšega gospodarja Franca Lorberja v Malni in mu ukradel 3.300 din gotovine.

a— Uspeh nastop Sokola i Maribor. V nedeljo je priredilo Sokolsko društvo Maribor i na svojem letnem telovadšču lepo uspeh nastop. Pri lahkotletskem nastopu

so sodelovali vsi telovadečki oddelki. Posamezni tekmovalci so dosegli zelo lepe uspehe. Posebno dobro se je tokrat odrezal naraščaj. Pri tekmah so sodelovali: znani prvak Muraus Viktor in državna prvakinja Babič Beti v naraščajski vrsti je pa bil najboljši Hrovatin. Tekmi se prisostvovalo čez 2000 ljudi in se je za tem na telovadšču razvila ob sodelovanju pevškega društva Jadran-Nanos in železničarske godbe Drave brietna zabava ki je trajala do večernih ur.

a— Iz šale je postala bridka resnica. V Majšpergu so 3. maja obhajali odhodnico posestniškega sina Antona Ribiča, ki je odšel k vojakom. Ob tej priliki so se zbrali Ribičevi prijatelji in znanci, ki so se okoli polnoči razšli. Lovski čuvaj Vincenc Gajšt je posestniški hčeri Pavlini Krapša pomagal obleči plašč ter je ta čas postal svojo lovsko puško v kot. Njegov 19-letni brat Ludvik Gajšt pa je zgrabil puško in jo v šali naperil proti Krapšovi. V naslednjem trenutku se je puška sprožila in je strel zadel nesrečno deklico v vrat. Bila je pri priti mrtva. Ludvik Gajšt se je včeraj dopoldne moral zagovarjati pred mariborskim okrožnim sodiščem. Pri razpravi je izpovedal, da je bil trdno prepričan, da je puška prazna in da se je hotel le pošaliti. Obsojen je bil na mesec dni zapora, pogojno za 2 leti. Državni tožilec je proti sodbi vložil priliz.

Gospodarstvo

V uredbi o kontroli zunanje trgovine so predvidene dalekosežne reforme

Poročali smo že, da bo v kratkem izšla uredba o organizaciji in kontroli zunanje trgovine. Z uveljavljanjem te uredbe bo prišlo do dalekosežnih sprememb na področju zunanje trgovine. Predvsem so v tej uredbi predvidene prisilne organizacije za izvoznike in uvoznike. Po določbah te uredbe bodo morali biti uvozniki določenih vrst blaga vključeni v prisilnih organizacijah uvoznikov in bodo morali v uvoznih poslih poslovati samo preko teh organizacij. Enaki predpisi so predvideni tudi za izvoznike. Direkcija za zunanjo trgovino bo imela vrhovno nadzorstvo nad vsem uvozom in izvozom. V onih stroških, ki bodo glede izvoza ali uvoza organizirane v izvoznih ali uvoznih organizacijah, bo direktija poslovala tako, da ne bo izhajala izvoznih ali uvoznih dovoljenj posameznim tvrdkam, temveč organizacijam izvoznikov ali uvoznikov, ki bodo kontingente razdelile med svoje članke. Poslovanje teh organizacij pa bo pod kontrolo direktije za zunanjo trgovino.

Glede uvoza je predviden seznam uvoznega blaga, ki bo po važnosti razdeljen v dve skupini: prva skupina bo obsegala blago, ki ga moramo v vsakem primeru uvažati, druga skupina pa bo obsegala blago, čigar uvoz se glede na organizaci-

jo potrošnje in na domačo produkcijo lahko zmanjša. Obseg uvoza bo določen za tri mesece naprej.

Z uvedbo nove organizacije izvoza in uvoza bodo prenehale kompetence nekaterih ustanov. Vrhovno nadzorstvo nad vso zunanjo trgovino bo vršil svet za zunanjo trgovino, koordinacijski odbor pri zunanjo-trgovinsko politiko. Devizni odbor pri Narodni banki bo verjetno nadalje ostal, likvidirana pa bosta uvozni in izvozni odbor pri Narodni banki. Pri svetu za zunanjo trgovino bo ustanovljen ožji odbor, ki bo deloma vršil dosedanje funkcije izvoznega in uvoznega odbora pri Narodni banki. Devizna direkcija Narodne banke bo vršila svoje posle v sedanjem obsegu.

Z organizacijo izvoznikov in uvoznikov bo izvršena tudi selekcija tvrdk, s čimer pa ne bo onemogočeno ustanavljanje novih tvrdk, le da bo tako ustanavljanje možno samo v soglasju s prizadetimi prisilnimi organizacijami. V uredbi so predvidene tudi določbe glede kontrole cen in zalog uvoženega blaga. Izvedena bo tudi kontrola cen pri izvozu, kjer bo maksimalen zaslugek za izvoznika.

Prodajne skrbi rumunske petrolejske industrije

Po razširjenju vojne na Sredozemsko morje se je položaj rumunske petrolejske industrije iz temelja spremenil. Med tem ko je bilo prej v Rumuniji povpraševanje po nafti in njenih derivatih mnogo večje, nego je znašala produkcija, ima sedaj rumunska petrolejska industrija skrbi, kako naj proda pridobljeno mineralno olje. Prej se je preteženo del rumunske nafte izvažal po morski poti skozi Črno morje in Sredozemsko morje. Ta pot pa je sedaj praktično zaprta in Rumunija lahko samo ono blago, ki ga lahko izvozi po Dunavu in po železnici.

Razumljivo je, da so spriči takega položaja občutno nazadovale tečaj delnic rumunskih petrolejskih družb, pri čemer vpliva na tečaje tudi prizadevanje rumunske vlade, da doseže poddržavljanje petrolejske industrije. O tem vprašanju pravi »Frankfurter Zeitung« v dopisu iz Budimpešte med drugim naslednje: Znatno popuščanje delnic petrolejskih družb, ki se je začelo takoj po vstopu Italije v sedanjo vojno in se je v zadnjih dneh celo poostroilo, označuje negotovost gospodarskega in pravnega položaja petrolejske industrije v Rumuniji. Tako je tečaj delnic angleške družbe Astra Romana, ki je znašal ob koncu lanskega leta 1630 lejev, popustil na 700 lejev. Delnice družbe Steaua Romana notirajo le 390 (lani v decembru 716), delnice družbe Concordia 370 (v decembru 850) in delnice rumunske družbe Creditul Minier 375 (v decembru 599).

Položaj rumunske petrolejske industrije je ogrožen z dveh strani, zaradi prodajnih težkoč in v zvezi z vprašanjem poddržavljanja. V bistvu je ostalo rumunske petrolejske industrije prodajno področje Nemčije in Italije ter držav na jugovzhodu Evrope. Potreba vseh teh držav je skupaj vzeto sicer zelo velika, prodajne možnosti pa so omejene zaradi kapacitet transportnih sredstev. Nemčija trenutno tudi ne izkoristi v celoti svojih transportnih možnosti, ker se del transportne kapacitete uporablja za dovoz ruskega mineralnega olja. Vse to ima za posledico, da naraščajo zaloge pri rumunskih petrolejskih družbah, ker se produkcija ne da v poljubnem obsegu omejevati.

Drugo vprašanje pa je bodoča pravna organizacija petrolejske industrije. Po polomu Francije in odstopu Besarabije ter novi politični orientaciji Rumunije se je kmalu pojavil načrt za poddržavljanje ne-

trolejske industrije ali vsaj njene nacionalizacije. Rumunska vlada je izdala prepoved, da se ne smejo nobene listine odnesti iz uradov petrolejskih družb, predpisala je tudi pretvoritev delnic petrolejskih družb v imenske delnice, pri čemer je za prodajo delnic potrebno oblastveno dovoljenje. Vsi ti ukrepi so bili izdani v juliju in kažejo, da obstoji namera doseči postopno poddržavljanje, obenem pa je namen preprečiti, da bi delnice petrolejskih družb nekontrolirano prešle v druge roke. Takrat je bilo celo govora, da namestitev Angleži prodati svoje delnice pri rumunskih petrolejskih družbah Rusiji, toda te vesti so se pozneje izkazale kot nesnovne.

Vsekakor pa tudi za Rumunijo vprašanje poddržavljanja petrolejske industrije ni tako enostavno, zlasti sedaj, ko je morala ostopiti toliko svojega ozemlja in bo zahtevala reorganizacijo rumunskega gospodarstva v novih mejah znatne žrtve. Pri rumunski petrolejski industriji gre za nominalni kapital v višini okrog 8 milijard lejev in bo treba dosedanjim imetnikom delnic dati primerno odškodnino.

Rekvizicija pšenice je po-verjena Gospodarski zvezi

Nova uredba o preskrbi prebivalstva in vojske s kruhom je uvedla tudi načelo revizicije. Uredba določa, da se lahko vsi presežki pšenice in moke prisilno odkupijo ne glede na to pri kom so in na kakšni osnovi. Revizicijsko pravico ima Prizad. V okrajih, kjer Prizad ne intervenira (n. pr. v celi dravski banovini) pa se lahko odkup vrši na zahtevo in na račun aprovizacijskih ustanov, ki jim banska uprava poveri oskrbo prebivalstva. Za revizicijo pšenice moke pridejo v prvi vrsti v poštev kmetje, mlinci in trgovci z žitom in moko.

Banska uprava v Ljubljani se je odločila, da poveri revizicijo eni sami ustanovi, in to Gospodarski zvezi v Ljubljani.

Gospodarske vesti

== Povečan potniški promet na naših železnicah. V prvem četrtletju proračunskega leta 1940/41, to je v razdobju april ju-

nij, so naše železnice zaznamovale ponovno povečanje števila prevoženih potnikov. V teh treh mesecih je bilo prevoženih 15.67 milijona potnikov, nasproti 13.58 milijona potnikov v istem razdobju lanskega leta. Povečanje znaša torej 15.4%. Najobčutnejše je povečanje pri potnikih z voznimi olajšavami, katerih število je naraslo za 18.6%, namreč od lanskih 3.49 na 4.14 milijona. Število potnikov z režijskimi kartami je naraslo za 7.9% in je znašalo 1.82 milijona.

== Pregled sadja pri izvozu. Kmetijski minister je na predlog direktije za prehrano določil, da se vrši pregled sadja, namenjenega za izvoz, na naslednjih postajah: Beograd—Topčider, Šabac, Maribor, Gorja Radgona, Jesenice, Rakek, Novi Sad, Subotica, Skoplje, Bitolj, Ustiprača, Zenica, Tuzla in Dvor na Uni. Pristojne ogledne in kontrolne postaje bodo določile za pregled sadja strokovnjake-fitopatologe.

== Devize za uvoz turške bombaže so zasigurate. Iz Beograda poročajo da je devizna direkcija Narodne banke stavila uvoznikom bombaža iz Turčije na razpolago potrebne količine svobodnih deviz. Uvoznikom je za uvoz bombaža iz Turčije na razpolago 1.2 milijona dolarjev.

Borze

2. septembra

Na jugoslovenskih borzah notiralo nemški klirinški čeki nespremenjeno 14.70 — 40.40. Grški boni so se znova okrepili in je bilo v Zagrebu povpraševanje po 48 v Beogradu pa po 49.32. Bolgarski klirinški čeki so se v Beogradu trgovali po 92.40.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je bilo za Vojno škodo povpraševanje po 445 (v Beogradu je bil promet po 445). V ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov, pač na je prišlo do prometa v delnicah Trboveljske po 300.

DEVIZE

Ljubljana. Oficelni tečaji: London 178.15 — 181.35, New York 4425 — 4485, Curih 1009.84 — 1019.84. Tečaji na svobodnem trgu: London 220.32 — 233.52, New York 5480 — 5520, Curih 1247.90 — 1257.90.

Curih. Beograd 10. Pariz 10.05 (bankovci 7.35). London 17.6250 (bankovci 10). New York 439 (bankovci 443). Milan 22.15. Madrid 40. Berlin 175.50 (registernarke 50.75). Stockholm 104.70. Sofia 5.35. Budimpešta 86. Atene 3.00. Carigrad 3.00. Bukarešta 2.30.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 445 den., 4% agrarne 50.50 den., 4% severne agrarne 51.50 den., 6% begluške 76.50 den., 6% dalm. agrarne 69 den., 6% šumske 68 den., 7% stabilizir 93 den., 7% invest. 96 den., 7% Seligman 100 den., 7% Blair 93.50 — 94. 8% Blair 98 den.; delnice: Narodna banka 7800 bl., PAB 180 bl., Trboveljska 295 — 300 (300). Gutman 45 den., Sečerača Osijek 205 — 210 (205).

Beograd. Vojna škoda 444.50 — 445 (445) 4% agrarne 52 den., 6% begluške 76.25 den., 6% dalm. agrarne 69.75 — 70 (69.75), 6% šumske 69 bl., 7% invest. 98.50 den., 7% Seligman 100.50 den., 7% Blair 93 — 94. 8% Blair 99 den. Narodna banka 7800 bl., PAB 199 — 200 (201).

Blagovna tržišča

ZITO

* Novosadska blagovna borza (2 t. m.) Tendence za koruzo zelo čvrsta. Pšenica: za pšenico veljajo odkupne cene po uredbi. Oves: baški, sremski, slavonski 305 — 310. Ječmen: baški in sremski 330 — 335; pomačni 390 — 395. Koruza: baška 390 — 395. Moka: franko mlin v dunavski banovini brez skupnega davka in v vre: »0g« in »0gg« 723; krušna moka 358. Otrubi: franko mlin brez skupnega davka in v vre: 180.

R A D I O

Torek, 3. septembra

Ljubljana 7: Jutranji pozdrav. napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvčki (plošče). — 12: Iz Mozartovega carstva (plošče). — 12.30: Poročila, objave, napovedi. — 13.02: Slovenski napavi: g. Friderik Lupša in radijski orkester. — 14: Poročila. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nač. ura. — 19.40: Objave. — 20: Gospodarska poročila: g. Drago Potocnik. — 20.10: Vzgoja ki disciplini in svobodi (prot. E. Bojce). — 21: Operna glasba radijski orkester. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Narodne in umetne pesmi ob spremljevanju citer (gdč. Korencanova in g. Vilko Skok).

Zanimanje za velesesjem

Včeraj je velesesjem posetil predsednik vlade Dragiša Cvetković

Tudi včeraj je bil obisk velesesjema prav zadovoljiv. Med posetniki so bili številni interesi za razne izdelke v vseh strokah in je včerajšnji dan prinesel dobre kupčijske uspehe. Razstavljalci pravijo, da je tokrat izredno veliko kupcev, vidi se, da denar išče blago. Kupovati prihajajo interesi na velesesjem, ker vidijo in preizkusijo dotično blago, bolje kakor morejo to, če jih obišče potnik. Mimo tega primerjajo konkurenčne izdelke med seboj in je izbira in odločitev lažja.

Kupčije so se razvijale v pohištvo, preproge, radijskih aparatih, šivalnih, računalnih, pisalnih in drugih strojih, registriranih blaginjah in mlinih. Zlasti mnogo je bilo prodanih kmetijskih strojev. V blizuteriji so bile sklenjene kupčije na debelo. Stalno je zanimanje občinstva za posebne razstave. Mali gospodarji so si

Katera je Vaša SREČNA BARVA pudra

NAJNOVEJŠE NIANSE IZ PARIZA

9 izmed 10 žena uporablja napačno barvo pudra.

Napačna barva pudra Vam daje strašen, trd »olepsan« izgled — napravlja Vas starejšo, kakor ste. Edini način, s katerim boste našli Vašo pravo nianso, je, da preizkusite eno b-rvo pudra na eni, drugo barvo pa na drugi strani Vašega lica. Nepravite še danes ta polkus z novimi dražestnimi niansami pudra Tokalon. Te najnovije nianse so mešane s pomočjo novega stroja — »chromaskopa«. Kakor magično oko izbira ta stroj barve z nepogrešljivo točnostjo. Zdjaj ni več »olepsajajočega« pudranja. Puder se tako dovršeno prilaga koži, da izgleda, kakor da bi bil njen sestavni del. Puder Tokalon je po patentiranem postopku pomešan s »kremsko peno«. Ta doseže, da se drži na licu ves dan, celo na vetru in v dežju. Polizkusite še danes puder Tokalon. Opazujte, kako presenetljivo izboljšanje bo povzročil v Vašem tenu.

Beograd 1940: Plošče. — 20.15. Klavirski koncert. 20.45: Arije in pesni. — 22: Violinske skladbe. — 22.50: Petje in ples. — Zagreb 17.15: Mandolinški kvartet. — 17.45: Petje. — 20: Komorni koncert. — 21: Slovenska glasba. — 22.10. Lahka godba. — Sofija 19: Vesela muzika. — 20: Iz zvočnih filmov. — 21: Petje. — 22: Ruske romanse. — 22.30: Lahka godba in ples. — Rim 17.15: Vojaska godba. — 20.30: S.mf. koncert. — 22.30: Operni odlomki. — 23.15: Ples. — Praga 19.15: Lahka godba. — 20: Večer Novakove glasbe. — 21.30: Pester spored. — 22: Češki koncert. — Berlin 19.15: Vojaska godba. — 21.10: Drobne melodije. — 23.10: Nočni koncert.

Pogled na razstavo letal

Vsem, ki so ga poznali, sporočamo tužno vest, da je preminul naš nepozabni soprog, oče in stari oče

Ivan Svet

previden s tolažili svete vere, v 81. letu starosti.

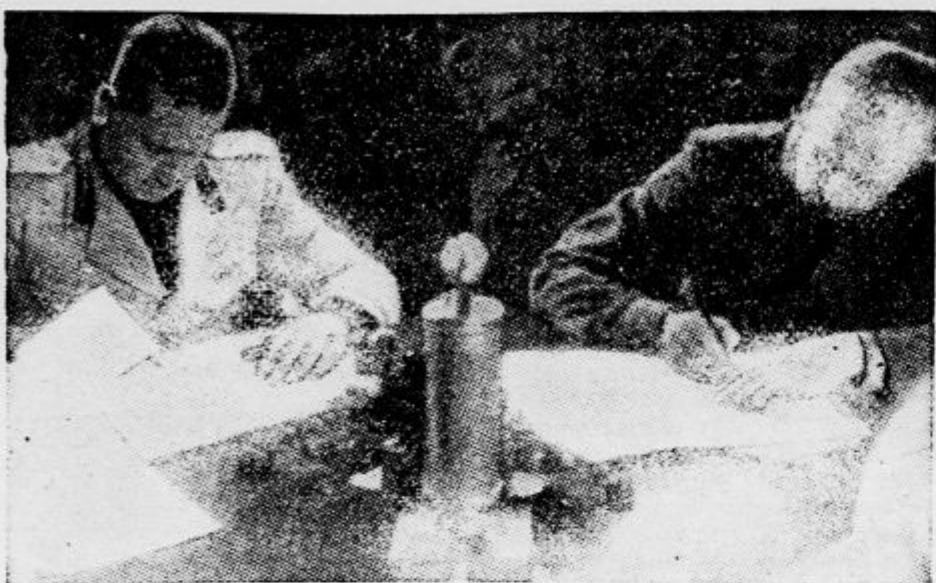
Pokopali ga bomo v torek, iz hiše žalosti na farno pokopališče v Cerknici.

Dolenja vas, dne 2. septembra 1940.

Terezija roj. Kraševac, soproga; Gvidon, sin; Slava, Ema, hčeri; Silva, Olga, vnukinja.

Sodobna diplomacija na delu

Prizori iz hotela „Imperiala“ na Dunaju

Grof Ciano in v. Ribbentrop podpisujeta arbitražno pogodbo v palači »Bevedere«

Dunaj je postal, odkar je Hitler Avstrijo priključil Nemčiji, za to veliko državo, kakor sami Nemci pravijo, »okno proti jugovzhodu...« In res, vse konference, ki se ticejo jugovzhodnega prostora, Pardonavja in Balkana, rešujeta Nemčija in Italija na Dunaju. Tudi usoda Rumunije glede Transilvanije je bila odločena v tem nekoč cesarskem mestu. Diplomati so se razgovarjali v hotelu »Imperial«.

Pred otvoritvijo dunajske konference, poročajo dopisniki svojim listom, je vladalo v tem hotelu živahno vrvenje, ki ga opisujejo takole:

Kdor stopi trenutno v hotel »Imperial«, vidi, kar se bolj poredkoma nudi človeku. Urejujejo se oddelki nemškega zunanjega ministrstva, ki organizirajo arbitražni sestaneke.

Hotel je kakor uljak. V veži sede korespondenti iz vseh mogočih držav. Med njimi švigajo oficirji nemške vojske, pa italijanski, nemški, madžarski in rumunski diplomati. Vsak izmed njih pripada kakšni delegaciji. Na prvi pogled bi sodili, da vlada tu popolna brezglavost, kajti vsi dirjajo, eni gori, drugi dol po stopnicah. Kdor pa pozorno motri to prihajanje in odhajanje, mora priti do zaključka, da je vse to strumno organizirano. Od stopnišča do

četrtga nadstropja so povsod kašipoti k posameznim oddelkom, celo k odločujočim in znanim osebnostim. Šefe delegacij strazijo moštva SS.

V prvem nadstropju sedi v veži italijanski minister grof Ciano in se pomenjuje s šefom protokola v zunanjem ministrstvu von Dörnbergom. V neki vdolbini pri oknu se razgovarjata italijanski poslanik Dino Alfieri in nemški poslanik pri madžarski vladi von Erdmannsdorff.

V drugem nadstropju uraduje eden najvažnejših oddelkov nemškega zunanjega ministrstva. V tretjem nadstropju sta dve sobi za novinarje. Uradništvo pravkar jemlje pisalne stroje iz zabojev, profesionalisti postavljajo telefonske aparate in druge naprave. Za vsakogar se najde trenutek časa. Se direktorju nekega rumunskega lista so napisali nakazilo za sobo. In vse to v bori pol ure pred začetkom konference.

Medtem so najavljena zunanja odposlankstva. Von Ribbentrop se je odpeljal na postajo, da sprejme in pozdravi goste iz Madžarske in Rumunije.

Hotel »Imperial« se je pripravil in uredil za sestanke v nekaj urah. V naslednjih urah bo tukaj padla odločitev dalekosežnega pomena. Stvorila jo bosta von Ribbentrop in grof Ciano...

Grof Ciano na Dunaju

Sprejem italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana na dunajskem letališču

Top na stisnjen zrak

Dve novi vrsti orožja zbuja v Ameriki ogromno pozornost. Prvo je top, ki se sproži s stisnjenim zrakom in ki bo, kakor pravi njegov izumitelj, zrevolucioniral vso sodobno vojno tehniko. Ta top bo v eni sami minuti lahko oddal 10 tisoč strel in z njim bo lahko ravnal vsako kakor z brizgalno za škropljenje na vrtni. S tem topom je mogoče sestreliti vsako letalo. Drugi izum je eksplozivno sredstvo iz uranija. To sredstvo je stokrat jačje od trinitrotoluola, ki ga trenutno smatrajo za najjačše eksplozivno sredstvo na svetu.

Uspeh zbiranja starih kovin

Ob začetku vstopa Italije v vojno so začeli v Italiji nabirati staro železo in druge kovine. Pravkar je bilo zbiranje starih kovin zaključeno in zdaj poročajo iz Rima, da je uspeh presegel vsako pričakovanje. S starimi kovinami lahko Italija zgradi tisoč tankov ali pa dve oklopni križarki.

Nikel namesto srebra

Sledeča zgledu drugih držav je zdaj tudi švedska sklenila, da bo zamenjala srebrne novce z novci iz nikla.

Zakaj se luščijo platane?

Kadarkoli pogledamo platano, vedno vidimo, da se lušči njena skorja. Mnoga drevesa kažejo večne sledove mladosti ter imajo zelenordečo skorjo.

Prijatelji rastlin so si zaradi tega že čisto belili glavo z vprašanjem, čemu se vrši ta proces. Morda niso drevesa zdrava ali kaj? Na koncu so prišli do spoznanja, da se skorja starih platan lušči zato, ker je drevo na nekaterih mestih pozeblo. Odpadajoča skorja se torej lahko smatra za nekažno vrsto ozeblin.

Ureditev petrolejskega spora v Mehiki

Spor zaradi razlastitve tujih petrolejskih podjetij v Mehiki se bo končal na mirnem način. Mehška vlada bo plačala družbam 177.200.000 pezoov odškodnine. Ker pa dvomijo, da bodo lastniki petrolejskih podjetij pristali na takšno poravnavo, bo izdalo s sodišče pravnojavno razsodbo, s katero bo konflikt dokončno likvidiran.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Štiridesetletnica Verdijeve smrti

Dne 27. januarja praznujemo leto bo 40 let, odkar je umrl veliki italijanski skladatelj Giuseppe Verdi. V ta namen se bodo vršile spominske slavnosti v Italiji od letošnjega oktobra dalje. V Rimu bodo vprizorili cikel Verdijevih oper, ki se bodo izvajale tudi v vseh ostalih italijanskih mestih. Koncerti obetajo sporede izključno Verdijevimi simfoničnimi deli. Poleg tega se bodo vršila povsod predavanja o življenju in delu Verdija, ki je danes last vsega omikanega človeštva.

Ce še ne veš, zdaj izveš:

da je Romunija navzlic delitvi Transilvanije obdržala večji del ozemlja, ki ga je dobila z mirovno pogodbo v Trianonu;

da je bila v Port of Spainu, Trinidad, izvršena drzna tatvina. Iz skladišča Panameriške banke je zmanjkalo zlata za 50.000 dolarjev;

da je na Švedskem te dni nenadoma zavladovalo ostro vreme. V Stockholmu so imeli mrz kakor pred zimo;

da bo francoska vlada, ker se še ne more preseliti v Pariz, premestila svoj sedež iz Vichyja začasno v Lyon, ki ima ugodnejše zveze z zaledjem;

da znaša prebivalstvo Rumunije, ki je šlo prej 20 milijonov, po izgubi Besarabije, Dobrudže in severne Transilvanije, 14 milijonov duš;

da omenja Nostradamus Henryja V., sinu minuli teden umrlega vojvode Guisega kot moža, ki bi moral stopiti na prestol obnovljene francoske monarhije.

da se je ameriška vojska oskrbela s 14.000 aeroplani in 200 novimi vojnimi ladnjami;

da so po Reuterju odvrgli angleški letalci v sredo na Junkersove tvornice za letala v Dessauu 15 ton eksplozivov;

da leži v skladiščih v Port Saidu za 350.000 funtov šterlingov blaga za Turčijo;

da je v četrtek zjutraj začel bruhati ognjenik Santorin na Grškem;

da je velika vojvodinja Luksemburška z letalom prispela v London;

da je bil italijanski general Gambelli imenovan za glavnega poveljnika karabinerjev;

da so bili med italijanskimi kolonialnimi vojniki, ki so vkorakali v Berbero tudi abesinski vojniki, ki so se pred petimi leti vojskovali še pod črnim cesarjem Hailejem Selasijem;

da je priletelo iz Afrike v Gibraltar pet francoskih letal, ki so se pridružile generalu de Gaulleu v Londonu;

da so se balonske zapore po angleški sodbi v sedanjih letalskih vojni nad Anglijo dobro izkazale, čeprav je res, da je to najdražji način obrambe.

Usoda spomenika premirja v Compiègneu

Nemški listi poročajo, da so delavski oddelki odstranili spomenik premirja v Compiègneu. Kamni, ki so obkrožali zgodovinski prostor, so tehtali po 50 stotov. Takšnih kamnov je bilo v zemlji sedemdeset. Nemški kamnoseki so imeli težko delo, da so jih odstranili brez sledu.

Letalska smrt

Tako je obležal mrtev pilot nekega angleškega letala potem, ko so ga Nemci sestrelili

Bombardiranje Portsmoutha

Nemški letalci so v zadnjih dneh ponovno bombardirali največje angleško vojno pristanišče Portsmouth. Ob nekem takšnem obisku je napravil nemški fotograf gornji posnetek

Francoska ekvatorijalna Afrika

Posest s tremi milijoni prebivalcev se noče pokoriti vladni maršala Petaina

Zadnje dni se je pomaknila v ospredje zanimanja Francoska ekvatorijalna Afrika. Nekatere kolonije so odpovedale pokorščni vladni v Vichyju s tem, da so odpadle od nje in so se postavile na stran generala de Gaullea v Londonu.

Francoska ekvatorijalna Afrika obsega kolonije, ki se nahajajo na severni strani Belgijskega Konga ter dežele na severu od Gvinejskega zaliva do Čadskega jezera in Nilskega bazena. Na tem ozemlju, ki ima 2.256.000 četvornih km površine, živi okrog tri milijone ljudi. Glavno mesto Francoske ekvatorijalne Afrike je Brazzaville ob reki Kongo.

Kakor pove že njeno ime, leži to ozemlje v ravninskem asu. Na jugozapadu meji na Špansko Gvinejo in Atlantik, na jugu na Portugalski Kongo in na Belgijski Kongo, na vzhodu na Angolezijski Sudan, na severu na Italijansko Libijo, na severozapadu na Francosko Zapadno Afriko, na britsko Nigerijo in deloma na Kamerun, ki ga kot mandatno področje upravlja Francija in Anglija skupaj.

Francoska Ekvatorijalna Afrika ni celna niti v pogledu odnebnja. Na jugu ima tropsko klimo, vlago in tople zrak, na severu, zlasti okrog Čadskega jezera in ob Sudanu pa je podnebje zelo različno. Razlike podnebnja se poznajo tudi na vegetaciji in na živalskih vrstah.

Kodanj štedi z vsem

Odkar so Nemci zasedli Dansko, ju tu v tej deželi določeno zatemanje. Kodanjski listi poročajo, da je ta ukrep olajšal v deželi tudi potrošnje premoaga. Zaradi skrajnega obratovanja elektrarn in pilarn so Danci prištedili 10.000 ton premoaga samo v prestolnici. Nič manj pa niso vredni prištedili na živcih, kajti Danci morajo hoditi od srede aprila zgodaj spat.

Nevihla podira hiše

V Južni Španiji so zadnje dni razsajale strahovite nevihte, ki so popolnoma ustavile promet v Granadi. Več poslopj je bilo narušenih. V Linarezu je strela udarila v ondotno elektrarno, da se je mesto zavilo v temo. Tudi tukaj je sila vode porušila dve hiši.

Smrt angleškega fizika

Sir J. J. Thomson, znani učenjak svetovnega slovesa, je umrl v Londonu, star 84 let. Bil je master of Trinity College v Cambridgeu in je l. 1906. prejel Nobelovo nagrado za fiziko.

A NEKDOTA

Filmska zvezdnica Eleonora Powellova je zelo duhovita ženska, ima pa napako, da bi bila rada večno mlada. Nekoč je bila povabljena k neki odlični obitelji. Govorilo se je o njeni družini.

Ko je pomenek nanesel na leta, je Eleonora dejala:

»Moj sestra in jaz imava zdaj petdeset let.«

Neki hudomušen gospod, ki je bil pri omizju, ji je tedaj zastavil vprašanje:

»Oprostite — ali je vaša sestra že krščena?»

VS AK DAN ENA

Sodobno mučenštvo.

(»Rire«)

MICHEL ZÉVACO:

199

Don Juan

ROMAN.

»To je piškav razlog, gospod. Slavni doktorji v Salamanki in na Sorboni uče, tako sem zmerom slišal, da ni dobro zaspati s praznim želodcem. Tako nastajajo čudne sanje, ki delajo, da človek ponoči stoka in kriči. Razumete?»

»Ne, Jakomin, nič ne razumem. A če boš nadaljeval svojo pridigo, ki mu utruja glavo, te bom moral prepešiti.«

»Že molčim,« je dejal Corentin. »Prosim vas torej, da vstanete, ako naj vam odvežem kamizolo; potem lahko greste v posteljo, jaz pa stopim v kuhinjo pogledat kako in kaj. Če vi omagujete od zasplosti in izmučenosti, omagujem jaz od lakote, ker ste me ves dan zadrževali pri sebi, češ da mi ni treba jesti.«

»Nisem te zadrževal radi tega, moj dobri Corentin, ampak zato, da bi imel s kom govoriti in nekoga, ki bi me tolažil, kar si sicer hudo zanamoral. Tolaži me, Jakomin, tolaži me, če ne, te naklestim, Bog mi je priča.«

»Zaradi česar naj vas tolažim, gospod?»

»Kaj vprašuješ, rabelj! Ali mar ne vidiš, da me ima okrutnica še vedno za norega?»

»Pač, gospod, dobro vidim.«

»Zaman sem je mamil z bliščem, lepoto in sladkimi besedami, ki jim doslej še nobena ženska ni

mogla kljubovati. Zaman mi je goreča ljubezen vdihovala dejanja in besede, ki bi bile ganile vsako drugo razen Leonore. Peha me od sebe! Jaz pa jo ljubim, joj meni, in bridko spoznavam, kolikšna muka je ljubiti, če ti ljubljeno bitje ne vrača ljubezni. Življenje mi je postalo breme, neizrekliiva trudnost me tlačila, misel na jed mi je neznosna, in kadar ležem, da bi zaspal, vem naprej, da se bom moral boriti z nespajanjem. Corentin, nič več nisem podoban samemu sebi. Konec me bo od obupa, da sem iztegnil drhtečo roko po dragoceni cvetki, ki se odmakne kakor privid, kadar koli mislim, da jo bom vendar že utrgal. Z menoj gre h kraju. Don Juan ni več don Juan...«

Zgrabil se je za oči in solze so se mu ulile izpod prstov.

Corentinu se je v srce zasmilil.

»Zakaj ste tako trmasti?« je dejal. »Pomislite, gospod, oh, pomislite na prepaj, ki vas loči od te plemenite mladence. Ali menite, da bi mogla kdaj pozabiti, kako in zakaj je umrla njena sestra? Njena sestra, gospod! Mislite na to!...«

»Pozabila bo, Corentin. Mora pozabiti. Moja ljubezen bo vse premagala. Ti žalostni spomini v Leonorini duši bodo ugasnili.«

»Ne verjamem. Ali, gospod, če bi tudi ugasnili, kaj menite, da more pozabiti, kdo je ubijalec njegovega očeta? Strahota! Don Juan Tenorio je zaklal namestnika de Ulloa, zdaj pa se poteza za ljubezen Leonore de Ulloa!«

»V poštenem boju sem ga ubil, Corentin. Ne obtožuj me. Seveda so vse to resne ovire, a moja lju-

bezen je zaradi njih le še bolj vroča, moja odločnost še neomajnejša. Pa da bi sam namestnik stopil med svojo hčer in mene, vzljubiti me mora vendarle, to ti prištevam na vse, kar je svetega...«

»To je bogokletstvo, gospod,« je mehko rekel Corentin.

Juan Tenorio je vstal in jel razburjeno hoditi po sobi.

»Kaj mi je mar bogokletstva,« je rekel z zamolklim glasom, ne da bi si obrisal solze. »Bogokletstva ni. Ali bolje, bogokletstvo je, če človek ne veruje v vsegačeno ljubezen, ki podira zapreke in predstavlja gore. Leonora ne veruje v ljubezen. Torej je ona tista, ki kolne Boga. Njeno srce je kamen, toda ta kamen bom omehčal. Kamen! Kaj pravim, nesrečnež? Leonorino srce je čist demant, v katerem se zrcalijo slike mojih sanj. Kdo razen mene bi mogel razumeti neprecenljivo bogastvo tega srca? Ali mar Ponthus?»

Mahoma je obmolnil in se pogreznil v dolgo, bolešno premišljevanje.

»Gospod,« je zamrmral Jakomin, »dajte mi, da vam slečem kamizolo, in lezite.«

»Ponthus je v Templu,« je nadaljeval don Juan.

»Ko bi bilo treba migniti s prstom, da ga rešim iz ječe, nebo mi je priča, da bi to storil. Kajti don Juan se ne boji nobenega tekmeča. A konec koncev je siromak v ječi. Ne vem, zakaj si tega ne bi obrnil v korist.«

»Tudi jaz ne vem,« je rekel Corentin.

»A, vidiš? Zdaj me sam opravičuješ in priganjša.«

»Ko bi stal med vami in dono Leonoro samo plemič Ponthuski, bi vam dejal: bogme, kdor je večji junak, naj jo ima! Tako pa, gospod...«

»Kako? Kaj hočeš reči, grdoba ničvredna? Kako 'tako pa?'«

»Povedal sem vam, gospod, in gorje mi, da moram ponavljati!« je s slovesnim poudarkom odvrnil Corentin. »Med dono Leonoro in vami stoji Smrt! Da, gospod. Dve trupli ležita med vama. Dvoje prikazni bedi nad tem dekletom, gospod...«

»Da, da,« se je porogljivo zagrohotal don Juan.

»Christa, jeli? Christa in namestnik?»

»Seveda! Nesrečnica, ki ste zakrivali njeno smrt: Christa, ki so jo v Sevillji imenovali cvet afidalijskih vrtnov. In potem še njen oče! Namestnik, ki je poginil od vaše roke! Don Sancho de Ulloa bedi nad svojim otrokom!«

Jakomina je kar zamrazilo, ko je izrekel te besede.

»Tako?« je s čudnim glasom vprašal don Juan.

»Namestnik jo varuje, misliš?»

»Kaj niste videli? Ste mar pozabili, da vam je namestnikov kip pomežiknil, ko ste ga predzno izživali?»

Jakomin se je pokrival.

»Izzival? Jaz?« je rekel don Juan. »Reči hočeš, da sem ga povabil?«

Glasno se je zagrohotal.

»Da, gospod,« je nadaljeval Corentin. »Vaše vabilo ni bilo drugega kakor izzivanje. Srečen sem, ker vidim, da ste vsaj pozneje opukili svojo bogokletno namero.«

Vojni minister vojski

Minister vojske in mornarice armijski general Milan Nedić je poslal vojski in mornarici po pooblastilu vrhovnega poveljstva vse naše oborožene sile naslednje naredbe:

Vojaki domovine!

Danes se je izpolnilo leto dni, odkar je vas narodna in državna potreba pozvala pod vojaško zastavo. Temu pozivu ste se radevolje odzvali.

Leto dni pod vojaško zastavo, priznam, noč in dan v vojaški službi, to ni lahko. Vi ste se zavedali, da je tako moralo biti zaradi varnosti vaših domov, vaših vasi, vaših mest, vaših milih in dragih, vse domovine.

V tem dolgem času službe splošni stvari ste pokazali odlične vrline izbornih vojakov, vojakov po krvi. Povsod ste bili vestni, poslušni in disciplinirani; v službi zve-

stili do požrtvovalnosti; v težnjah vztrajni do obdobjevanja; pri utrjevalnih delih marljivo do požrtvovalnosti. Zaslužili ste priznanje tudi najvišjih vaših poveljnikov in vsega našega naroda. Dokazali ste, da ste do- stojni naslednjih tistih junakov, ki so se- dem let trajajočo junosko borbo in neustra- šenim umiranjem ustvarili današnje kralje- vino Jugoslavijo.

Mi vsi smo ponosni na vas.

Pooblaščen sem po vrhovnem poveljniku vse oborožene sile, da vam v imenu domo- vine, ki jo ljubite nad vse, rečem:

Hvala, junaki! Bodite in ostanite tako dobri in odlični branilci naše mile domo- vine.

V tem imenu vas pozdravljam, vojski domovine, s klicem:

Ziveli naši vrli junaki!

Zivela Jugoslavija!

Nova ureditev vojaške službe

Uvedba dveletne službe — Vojne določbe za dijake, hranilce in izseljence

Poročali smo že, da je bila objavljena obširna uredba o spremembah in spopolnitvah zakona o ustroju vojske in mornarice. Uredba je po svojih posledicah zelo dalekosežna ter ureja celo vrsto vprašanj, ki so se pojavile v modernizaciji in reorganizaciji naše vojske.

Nova uredba določa uvodoma, da spada v bodoče med pomožne vrste vojske: pirotehnične in smodniške jedinice; avtomobilske, gospodarske in bolničarske edinice. Kot posebne čete bodo v sestavi vojske tudi v bodoče graničarske čete in pa orožništvo.

Uredba ureja položaj generalštabnih oficirjev, ki se bodo v bodoče postavljali iz vrst oficirjev vojske in mornarice vseh redov orožja. Imeti bodo morali zato višjo vojno izobrazbo na podlagi določb uredbe o Glavnem generalnem štabu, kakor je to bilo tudi dosedaj.

Dalje ureja uredba položaj raznih vrst podoficirjev kot so vojni pisarji, inženjer- ski podoficirji, sanitetski podoficirji in veterinarski pomočniki-podoficirji.

Za javnost so važne nove določbe o službi v kadru, ki bo načelno pričela v ti- stem koledarskem letu, v katerem je re- krut dopolnil 21. leto svoje starosti. Služba v stalnem kadru se je z novo uredbu po- večala od 18 mesecev na dve leti za polni rok, kolikor je znašala že dosedaj pri le- talstvu in vojni mornarici.

Za člane Škole kraljevine Jugoslavije so odredbe ostale nespremenjene ter jim je skrajšan kadrovski rok za tri mesece, če izpolnjujejo predpisane pogoje.

Dijaki rok se je z novo uredbu povečal od 9 na 12 mesecev, rekruti-dijaki, ki ne položijo predpisanega oficirskega izpita,

služijo namesto dosedanjih 14 mesecev 18 mesecev. Dijaki rekruti, ki zaradi svojega slabega vedenja v zasebnem življenju ne zaslužijo, da postanejo rezervni oficirji, morajo odslej služiti namesto 14 18 mesecev.

Rekruti-dijaki bogoslovci, priznanih ve- roizpovedi, ki so dosedaj služili v stalnem kadru 6 mesecev, bodo morali služiti sedaj 12 mesecev. Ako v štirih letih po končanem bogoslovskem študiju, ali v teku dveh let po odslužitvi roka v stalnem kadru ne sprejmejo svečenškega čina, so dolžni naknadno odslužiti 18 mesecev.

Skrajšani rok v stalnem kadru je v vseh primerih povišan od 9 na 18 mesecev.

Nova uredba tudi ureja vprašanje vo- jaških obveznosti naših izseljencev, ki so ostali jugoslovenski državljani. V bodoče se bo smatralo za vse jugoslovenske dr- žavljanke, ki so stalno ali začasno naseljeni v tujini, da niso izbegavali izpolnitve svojih vojaških obveznosti v obliki službe v stalnem kadru, ako so se do svojega 27. leta javili našim vojnim ali diplomatskim konzularnim predstavnikom v državi, kjer so nastanjeni in podpisali izjavo, da so kot jugoslovenski državljani in vojni ob- vezniki pripravljeni v primeru mobiliza- cije ali vojne stanja se odzvati pozivu jugoslovenskih oblasti in se po njem ravnati. Državljanke, ki bodo podpisale tako iz- javo, se bodo smatrali kot vojni obvez- niki, ki so izpolnili svojo vojno obvezo ter bodo v stanju miru po 27. letu starosti oproščeni službe v stalnem kadru. Podro- bi pravilnik k tej uredbi bo izdal mini- ster vojske in mornarice.

Ostale uredbe so specialnega značaja, ki se nanašajo večinoma na podoficirje in na njihovo materialno stanje.

Obsojena napadalca na avtomobile

Zagreb, 2. sept. o. Pred okrožnim sodiščem sta bila danes obsojena dva kmečka mladeniča iz zagrebske okolice na kazni po 6 mesecev zapora, ker sta v zadnjem času v kamenjem napadalu okrog 20 avtomobilov in jih znatno poškodovale. Med drugi- mi sta kamenjarska tudi avto načelnika fi- nančnega oddelka banovine Hrvatske Fran- olića, v katerem sta bila tedaj njegova soproga Vlasta in hči. Vlasta Franolićeva je bila ranjena.

Premestitve učiteljev

Beograd, 2. sept. p. Premešeni so na- slednji učitelji in učiteljice meščanskih šol:

Marija Oven iz Most v Gornjo Radgo- no, Gustav Luzner iz Novega mesta v Se-

Iz sodne službe

Beograd, 2. sept. p. Imenovan je za kan- celista 10. pol. skupine pri sreskem sodiš- ču v Velikih Laščah Fran Hudoklin, do- slej zvančnik.

SPORT

Slovinci prvi trije

Dirkači so na poti okrog Srbije danes prispeli v Kosov- sko Mitrovico — Tudi na tem cilju je bil prvi Peterneľ

p— Beograd, 2. septembra

Na dirki okrog Srbije so morali danes namesto prvotno določenega odmora za- raditi zamude v tretji etapi voziti četrti etapo, ki je vodila od Čačka do Kosovske Mitrovice (169 km). Vozarji so odšli na pot nekoliko po 9. uri. Vreme je bilo ugodno in prvi na vsej vožnji tudi solčno, cesta pa zaradi gramoza skoraj ves čas zelo slaba, tako da so morali dirkači voziti zelo previdno. Kljub temu so imeli številne defekte na gumah in tudi nekaj padcev, katerih ena žrtev je bil tudi izvrstni Da- vidović.

V Kosovski Mitrovici je dirkače okoli 16. pričakala ogromna množica ljudi — okoli 15.000. Mesto je svečano okrašeno in ves dan poteka v znamenju tega velikega sportnega dogodka.

Na cilj v Kosovsko Mitrovico je spet privozil prvi veliki favoriti dirke Herme- žan Peterneľ, potem pa so se zvrstili: Pavlović, Podmilščak (Edinstvo), Uješić, Golob (Edinstvo), Drijačić, Davidović, Petrović, Veljković, itd.

Skupni vrstni red za vse štiri etape pa je naslednji: 1. Peterneľ 29:21:55, 2. Gartner 29:31:42, 3. Podmilščak 29:41:42, 4. Davidović 29:56:48, 5. Grabnar 30:02:32, 6. Veljković 30:04:12, Golob 30:12:58, Drija- čić 30:20:29, itd.

Jutri bodo vozači startali ob 12.30 na pot na peto etapo, ki vodi od Kosovske Mitrovice do Skoplja, kjer jih pričakujejo okoli 18.

Predsednik prireditelne odbora sport- ni urednik »Politike« Bugarski je danes

govoril po radiu in dejal med drugim, da so se v tej dirki nadvse obnesli Slovenci, med katerimi je v Peterneľu po vsej ver- jetnosti pričakovati tudi končnega zmago- valca vse dirke.

Po treh etapah

Kakor smo kratko zabeležili že v pone- deljskem »Jutru«, so morali vozači na dir- ki okrog Srbije v soboto pozno ponoči pre- kiniti vožnjo pred zaključkom tretje eta- pe v Užicah in so potem nadaljevali pot šele v nedeljo, zjutraj od Užice do cilja te etape — Čačka. V tej težavni etapi so se spet odlično držali naši ožji rojaki, ki so v nedeljo dopoldne zasedli prvi dve mesti, v skupni oceni za vso tretjo etapo pa je izid za Slovence še mnogo bolj ugoden.

Skupni plasma za vso tretjo etapo od Sa- rajeva do Čačka je namreč naslednji: 1. Peterneľ 10:07:12, 2. Gartner 10:11:25, 3. Veljković 10:16:21, 4. Podmilščak 10:23:14, 5. Grabnar 10:34:41, 6. Davidović 10:40:23, itd.

Za vse tri etape skupno (od Beograda do Čačka) so potrebovali: 1. Peterneľ 22:01:57, 2. Gartner 22:04:55, 3. Podmilščak 22:21:44, 4. Grabnar 22:31:30, 5. Davidović 22:31:58, 6. Veljković 22:39:23, itd.

Iz gornjega se vidi, da so v skupni oceni na prvih štirih mestih Slovenci (izmed 10, ki so startali) in še to, da imata Peterneľ in Gartner okoli 30 minut naskoka pred ostalimi vozači. Če ne bo smole in nesre- če, lahko računamo torej na najlepše uspe- he naših.

Drevi ob 20.: Victoria!

Zadnja ligaška plavalna tekma v Ljubljani

Sporod nocojšnje plavalne prireditve na Iliriji obsega ligaški dvoboj Victoria (Su- šak)—Ilirija in prijateljsko srečanje Ma- rathon (Zagreb)—Ilirija II. Vrstni red po- slednjih plavalnih disciplin je naslednji:

1. 400 m prosto gospodje — Ilga
2. 100 m prosti dame — Ilga
3. 100 m hrbtne gospodje — Ilga
4. 200 m prsno dame — Ilga
5. 4x50 m prosto — Marathon
6. 100 m hrbtne — Marathon
7. 100 m prsno — Marathon
8. 100 m prosto gospodje — Ilga
9. 100 m hrbtne dame — Ilga
10. 200 m prsno gospodje — Ilga
11. 100 m prosto — Marathon
12. 4x100 m mešano — Marathon
13. 4x100 m prosti dame — Ilga
14. 4x200 m prosti gospodje — Ilga
15. waterpolo — Ilga

V nastopu proti drugi garnituri našega ligaša se bo prvič predstavil Ljubljani za-

grebški Marathon klub, ki mu je uspelo realizirati davno željo hrvatske prestolice: zgraditi sporni plavalni bazen. V Mara- thonu je najmarkantnejša osebnost Slove- nec—Novomeščan Slavko Čuček, odlični plavalec na proгах prostega stila. Več ali manj znan, je še prsni plavec Laškarin, vsi ostali pa so kolikor toliko nepisani list.

Pričetek prireditve je zaradi zgodnje teme in večernega mraza določen tokrat že na 20. uro, tako da bo tekmovanje okrog 23. že končano. Predprodaja vstopnic še danes ves dan na kopalšču Ilirije pri dnev- ni blagajni.

Zbor plavalnih sodnikov — Ljubljana. Za tekmo Viktorija—Ilirija so določeni: gg.: starter: Jesih, sodnika na cilju: Vrankar, Pšeh, sodnika na obratu: inž. Stergar in Otruba. Val gg. naj bodo v kopalšču ob pol 20. uri.

O nedeljskem sporedu v Zagrebu

Letošnje tekmovanje za juniorsko državno prvenstvo v plavanju je v vseh pogledih zastajalo za podobnimi prireditvami prejšnjih let

O poteku nedeljskega sporeda na juniorskem državnem prvenstvu v plavanju nam je pisal naš poseben poročevalec iz Zagreba med drugim še naslednje:

Prva točka dneva, 50 m prosto za ju- niorje, se je končala s pričakovano zmago robustnega štakule in z Milosavićem na drugem mestu. Dočim štakula ni mogel bolje, kakor prejšnji dan, so vsi trije Ilir- jani, ki so igrali v finalu, izboljšali svoje rezultate, pa jim je vse to samo toliko po- magalo, da se je eden le pretrnil na šesto mesto, dočim sta oba druga ostala nepla- sirana. Zanimiva je salomonska razsoda sodniškega zbora v tej točki: trije tekmo- valci, ki so prihajali v počest za šesto me- sto, so imeli isti čas. Pa so sodniki priso- dili to šesto mesto kar brez vseh kompli- kacij tistemu tekmovalcu, ki je ta čas prvi dosegel!

Za fanti so startale juniorske na 100 m prosto. Velika favorita te točke, Ilirijanka Finčeva, je smatrala, da je pametne- je, da ne riskira zdravja v mrzli vodi. S tem mnenjem je v celoti soglašalo tudi vodstvo Ilirijanske ekipe in tako Draguša na 100 m prosto ni nastopila. Prijetno je iznenadila v tej točki Mariborčanka De- vetakova, ki je znatno poboljšala svoj čas iz predtekmovalja.

Zmagovalac v hrbtnem plavanju junio- rev, Beogradčan Jeremić, je predvedel ču- dovito le pin ekonomičen stil. Ko bo zmog- lejš, povečati število zaveslajev in malo več izdržati, bo prav gotovo med najbo- ljšimi hrbtaši v državi. Daleko premočno si je osvojil prvo mesto, dočim sta se na dru- go in tretje vrnila sprinterja Milosavić in Vidović pred našega Graška, ki je imel nekoliko slab dan — najbrže ma je mraz šel preveč do kosti!

Na 100 m prsno pri juniorkah ni bilo pričakovane borbe med Pozniakovom in Fi- scherjevo in je Dubrovčanka zmogala s lahkoto. Na tretjem mestu pa je v največje presenečenje vseh bila drobena Silva Mi- horko iz Maribora, ki ji pred startom to- krega uspeha nihče ni bil prisodil!

Crawl-stafeta juniorjev na 4x50 m je prav za prav šele pokazala akromno kva- liteto letošnjega juniorskega prvenstva, saj je edino prvo stafeti Juga, v kateri sta plavalca dva prva Jugova ligaška sprinter- ja Milosavić in štakula, uspelo doseči čas izpod 2 minute, ki je nekaka kvaliteta marka za to progo. Največji debakel je tu doživela stafeta Ilirije, ki je plavalca celo iznad 2:05, s čimer je celo bila slabša od Jugove druge stafete, pa še vedno četrta! Kdaj bomo že vendar spet videli juniorsko stafeto Ilirije z dostojnim časom izpod 2 minut?

Juniorko so z mešano stafeto 3x100 m zaključile dopolnjeni plavalni spored kva- litativno in kvantitativno kaj žalostno. Prav tako klavni, kakor ta stafeta, pa ne žalostni, ampak za gledalce kaj vesel, sta bili obe dopoldanski waterpolo tekmi, v katerih sta obe dubrovniški moštvi odpra- villi oba svoja zagrebska nasprotnika, oba sodnika pa sta se mučila z neznanjem igralcev.

Popoldne šele, ko je solnce precej ogre- lo ozračje in malo tudi vodo, je prireditelj pričela dobivati medle oblake pravega ju- niorskega državnega prvenstva — mislim namreč v samem plavanju in v rezultatih.

V prvi točki, 200 m crawl za juniorje, je Jugaš Milosavić uspel, neoporečno doka- zati, da je sigurno in zanesljivo boljši od svojega klubskega tovariša štakule, ki je doslej veljal za žlikom in Luko Ciganovi- čem kot najboljši Jugaš. Spet pa sta tu- di tu odpovedala oba Ilirijana Hudnik in Loeser, ki sta oba znatno poslabšala svo- ja časa iz predtekmovalja in tako morala kloniti pred zagrebskim ligašem Kovač- vićem, čeprav sta bila dan prej precej bol-jša od njega.

Pri plavanju juniorok na 50 m prosto je Draguš Finčeva uspel precej nepričako- van, velik podvig: z novim rekordnim ča- som 32.6, postavljenim v mrzli bazenski vodi, si je spet pridobila naslov najhitrej- še plavalke v državi. Pridobila si je s tem svojim rezultatom tudi posebno nagrado za- grebskih »Ilustrovanih sportskih novosti« za najboljšega tekmovalca na prvenstvu.

— Tudi tu sta se uveljavili obe maribor- ski sprinterki Devetakova in Mihorkova, ki sta postavili razmeroma dosti dobre re- zultate.

Naslednja točka, 100 m prsno za junio- re, je po rezultatih predtekmovalja, obe- lita biti najlepša točka prvenstva. Na star- tu so vendar bila skoro sama zvečena ime- na, med katerim sta veljala kot favorita Jugov ligaš Barberi in pa Ilirijan Herzog, ki je v predtekmovalju imel najboljši čas. Nihče pa ni mnogo računal z Beograđan- com Kratochvilom, ki je imel to srečo, da je imel startno številko daleč od Herzoga. Edino tako se je moglo zgoditi, da je Her- zog, ki je pazil samo na oba Jugaša Bar- bierja in Brinčica, katera je tudi oba od- pravil, prezrl Kratochvila in je ta čisto ne- pričakovano osvojil prvo mesto. Da je te- mu res tako, se je videlo v mešani stafeti, kjer je Herzog likvidiral skoraj ves na- skok, ki ga je Kratochvil prinesel hrbaš Jeremić, ki je od našega Graška precej boljši!

Pri juniorkah je v hrbtnem plavanju Finčeva brez vsakega naprežanja preja- drala svojih 100 m in bila prva pred Fi- scherjevo, ki je spet kar dobro uveljavila svoj nemoderni »Germania« — stil. Tudi v tej točki se je razgajala vsa revščina le- tošnjega juniorskega prvenstva, ki je bila že tako najbolj očitna baš v vseh ženskih disciplinah.

Zadnja plavalna točka, stafeta juniorjev 3x100 m mešano, je bila najbolj razgiba- na točka vsega prvenstva. Ves čas so se stafete prehitovale in menjavale v poziciji in v vodi so se odigravale najbolj obupne borbe za mesta. Tako si je i prvoplasirani Jug moral svoje vodilno mesto šele pribori- riti. Tudi Ilirija, ki je na splošno presene- čenje prišla kar na drugo mesto pred Bo- bom in ZPK, si je to svojo pozicijo mora- la trdo priboriti, saj je na prvi predaji bila šele četrta. Tu je bil odlični Herzog, ki je z ZPK-šem kar sam obračunal, v borbi z Bobašem Kratochvilom pa znatno zmanjšal naskok Boba, tako da je Loeserju s lahko- to uspelo, priti drugi na cilj. Posamezni časi naših plavalcev so bili: Grašek 1:23.9 Herzog 1:22.4 in Loeser 4:08.3.

Po končanem plavanju, v katerem si je Ilirija osvojila tretje, mesto pred števil- nejšim in srečnejšim Bobom je bila še wa- terpolo tekma obeh domačih moštev, Ma- rathona in ZPK, ki je imela odločiti za- dnjega v ožjem turnirju ali četrtega v splo- šni kvalifikaciji. Pričakovano je sicer zma- gal v tej tekmi ZPK, pokazal pa je v njej tudi Marathon, da se je na tem prvenstvu že mnogo naučil.

Se besedilo

O prireditvi in prirediteljih, o funkcionarjih in funkcioniranju. Pripra- vljena je bila prireditev mižerno. Tekmo- valce je domačin Marathon nastanil sla- bo, tako da so mnogi po prvem dnevu sa- mostojno prešli drugam. O ljubeznivosti in gostoljubju ter vseh tistih malih pozorno- stih nasproti gostom ni bilo sledu. Plaval- šče tehnično slabo pripravljeno, saj so bile celo proge za pol metra preširoke in niso bile označene s številkami, kar je sodni- kom posel zelo oteževalo. Na samem pla- vališču ni bilo garderob za preoblačenje, kar je za Zagreb slabo sprejelivo.

Tudi sodniški zbor ni bil najprimernejši, zlasti je bil kaj neveden starter, Zagreb- čan Kurir, sicer v privatnem poklicu tudi dopisnik »Hrvatskega dnevnika«, kjer je prav na dan tekme objavil »simpatičen« članek o Slovenski plavalni zvezi, ki so ga vsi obojali — saj je bil prenatrpan s čis- to prozornimi tendencioznimi lažmi. Funk- cioniranje sodniškega zbora je bilo dosti počasno, resda mnogo zaradi višje sile. Najbolj se to vidi iz tega, da je dopolnad- ski spored, ki je obsegal pet plavalnih di- sciplin in dve waterpolo tekmi, trajal sa- mo malenkost manj kakor štiri ure. In to na juniorskem prvenstvu, kjer so bile sa- me kratke proge. Če bi bilo kaj takega v Ljubljani, bi občinstvo besnelo in kritika prireditev raztrgala — v Zagrebu pa so pi- sali štet, da je organizacija prireditve bila — čebra!...

—Kič.

Konec teniškega prvenstva

Juniorski prvak je postal Ilirijan Luk- man, v igri v dvojce pa sta zmogala brata Smerduja

Ljubljana, 2. septembra

Danes so bile na turnirju za prvenstvo dravske banovine v tenisu odigrane še preostale finalne igre.

V mešanem dvojcu sta se srečala para inž. Eza Maire-Sernec—Smerdu Boris in pa Parin—Šivic. Zmagala sta prva dva po zanimivi igri s 6:2, 6:3. Tudi tukaj je ga. Mairova pokazala, da se izboljšuje v formi.

Druga finalna igra je bila med junio- rjema Lukmanom in Milavcem. Lukman ni igral kakod običajno na mreži, temveč na baselinji, tako da je bila igra sem in tja dolgočasna. Ob pa sta bila v njej zelo previdna. Prvi set pa je hudi borbi dobil Lukman, čeprav je imel Milavec pet set žog. V drugem setu je bila igra bolj živah- na in je tudi tega odločil Lukman za se- be. Milavec je igral dobro, toda ni vzdržal tempa. Prvak je postal torej Lukman z zmago nad Milavcem s 7:5, 6:3.

V igri gospodov v dvojce sta zmogala brata Smerduja nad dvojico Šivic—Luk- man v treh setih s 6:2, 6:3, 6:3. Ob zma- govalca sta zelo dobro vigrana in sta bila ves čas igre sigurno v vodstvu.

Na tem turnirju so dosegli največ uspe- hov Ljubljanci, ki so zasedli 1. in 3 me- sto v igrah posameznikov gospodov, po- tem 1. in 2. mesto v dvojcu gospodov, prav tako v mešanem dvojcu in pa pri damah; tudi zadnja dva juniorja sta bila Ljubljan- čana, in sicer takole:

Single gospodov: 1) Smerdu Boris (BTK, Beograd), 2) Blanke Oto (Rapid, Maribor), 3) Dr. Smerdu Egon, 4) Šivic Gustav (oba Ilirija, Ljubljana).
Dame: 1) inž. Eza Maire-Sernec, 2) Ema Parin (oba Ilirija).
Moški double: 1) brata Smerdu, 2) Ši- vic—Lukman (oba Ilirija).
Mešani double: 1) inž. Eza Maire-Ser- nec—Smerdu Boris, 2) Parin—Šivic (oba Ilirija).
Juniorji: 1) Lukman, 2) Milavec (oba Ilirija).
Turnirju je prisostvovalo vse dni veliko število občinstva, pokrovitelja g. bana je za- stopal prosvetni inšpektor Žitnik, ljublan- skega župana pa g. podžupan dr. Ravni- har.

BELEŽKE

Krepak odgovor glavnega sokolskega glasila

»Sokolski glasnik« posveča poseben čla- nek akciji nekaterikov v sokolski župi Beograd, ki so napadli vodstvo jugoslove- nskega sokolstva z očitki, da je v rokah ma- sonov. Glavni sokolski organ ugotavlja, da je bil ta napad, za katerega ne bi sedaj nihče odgovoren, povod za novo ofenzivo frankovskih in protisokolskih krogov proti vsemu, kar je sokolstva in v kar so- kolstvo veruje. »Zopet so se oglašili eno- dušno z napadi stari sovražniki osnovne sokolske ideologije, jugoslovanske misli, in obsuli naše sokolstvo s ploho laži, klevet in izmišljenih očitkov. Glavno orožje jim je bila zopet enkrat laž, s katero je preže- to vse, kar je iznesli proti sokolstvu. Kdo brani danes narod in državo pred nevar- nostmi, ki mu prete od sokolstva? »Obzorje in ljubljanski »Slovenec«. Kdo uči danes sokolstvo rodoljublja? Ali niso to ljudje, ki so kazali v svojem dosedanjem delu in udejstvovanju vedno dvojni obraz?

Narodno delavstvo in vprašanje reform

»Nova pravda«, glasilo narodnega dela- vstva, posveča svoj uvodnik potrebam re- form v našem gospodarskem in socialnem življenju. List prihaja do zaključka, »da pri nas zmanj apeliramo na nacionalno za- ves« naroda in na bratsko vzajemno sode- lovanje vseh stanov, dokler se posamezne stanovne dosledno zastopajo. Med njimi v prvi vrsti naš delavski stan. Našem delav- cu vrnite njegove pravice, da bo sam upravljal svoje socialne ustanove in bil v tem pogledu enakopraven z drugimi stano- vi. Socialne in gospodarske reforme so nu- jo potrebne. Pa ne samo take, ki so le na- videz koristne narodu in ki so izdane samo zato, da pokažejo neko dobro voljo poma- gati. Naše reforme morajo biti temeljite in res vsestranske. Zajeti morajo pri koren- ni obstoječe zlo in se morajo izvajati do- sledno in kar najbolj strogo. Novemu go- spodarskemu in socialnemu redu se ne bi smel nihče izmikati in če je bil tudi nava- jen doslej vsak se tako potreben in upravi- čen sklep izigravati.«

Premeščanje učiteljev in profesorjev na Hrvatskem

V banovini Hrvatski je bilo zlasti tek- kom počitnic izvršenih nebroj premesti- tev učiteljev in profesorjev. Poleg tega je banovina stavila na razpoloženje minist- rstvu prosvete mnogo sto učiteljev in profesorjev, ki niso pripadniki banovine Hrvatske. Vse te velike spremembe so povzročile v prizadetih krogih veliko vznemirjenje in izzvale tudi nekaj nevše- čnih pojavov. »Hrvatski dnevnik« sedaj pri- obuje kar dva članka, v katerih skuša utemeljiti izvršene ukrepe in jim odvzeti politično obeležje. Pri tem navaja tudi zelo zanimive podatke o stanju učiteljstva v banovini.

V Hrvatskem je danes okrog 7700 uč- teljev, praznih pa je še 510 učiteljskih mest. V 70 letih preteklo leto sploh ni- bilo pouka. Novih učiteljev se je letos ja- vil samo okrog 100, dočim bi jih bilo tre- ba okrog 900. Iz drugih banovin je dobila Hrvatska v toku leta 250 učiteljev, zato jih je pa prav toliko »stavila na raz- položenje ministrtvu prosvete, to se pravi, odpustila.

Kot razlog za premestitve in odpuste na-

va »Hrvatski dnevnik« predvsem, da je treba učitelja po možnosti zaposliti v do- mačem kraju, zakonec zaposliti skupaj, pravoslavne za pravoslavno dečo, katoliče- ne za katoliško, in da je zlasti po vseh treba spopolniti učiteljska mesta. Učitelje iz drugih banovin pa je bilo treba poslati tja, odkoder so prišli, ker se na svojih službenih mestih niso mogli znajti in niso mogli zadovoljiti naroda. »Hrvatski dnev- nik« pripušča, da je premestitev za mnoge težka, ali učitelj mora misliti, da ima po- sebno poslanstvo. One učitelje, ki bi se premestitvi ne odzvali gladko, pa list svari, da bodo s tem le izzvali sumnjo, da niso pravi učitelji.

Kar se profesorjev tiče, pravi glavni organ HSS, da so bili oni, ki po svoji do- movinski pravici in po svojem mišljenju ne spadajo v banovino Hrvatsko, stavljeni na razpoloženje ministrtvu prosvete, za- to pa pride v svojo banovino mnogo pro- fesorjev, ki so do sedaj službovali v dru- gih krajih. »Hrvatski dnevnik« poudarja, da znači ravno ta akcija velik uspeh ban- ske oblasti, ki da je pomemben za izgra- ditev hrvatske prosvete. Kar se tiče pro- fesorjskih premestitev, smatra list, da so bile izvršene, ker ni bilo priporočljivo, da bi gotovo število profesorjev ostalo v da- našnji sredini. Zlasti so bili iz Zagreba premešeni profesorji, ki so mlajši in ki jih na Zagreb ne večje »vitalni razlogi«. Banske oblasti se pa ravna po

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopisi in žetivne se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Kampa, kam?

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Za čas ljubljanskega velesejma

se priporoča restavracija Gorenjski kolodvor. Eno minuto od sejma, poleg kolodvora. Šiška. 24120-18.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Krojaškega pomočnika

za veliko delo sprejme Rešetič, Masarykova c. 14-II. 24291-1.

Kuharica

perfektna, se išče k dvema osebam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Boljša rodovina«. 24295-1.

Krojaškega pomočnika

za cel dan sprejme delo sprejme takoj. Dolež, Trstenjakova 2. 24312-1.

Postrežnico

za cel dan sprejme delo. Igriska ulica 14-2, desno. 24303-1.

Natakarico

sprejem takoj. Na pismene ponudbe ne odgovarjam. Kavarna »Vesela«, Miklošičeva, Ljubljana. 24298-1.

Družabnica

z veseljem do samostojnega vodstva tovarne in gotovino 350.000 dinarjev naj javi svoj naslov na ogl. odd. Jutra pod »Podjetna«. 24299-1.

Brivskega učenca

po možnosti 2 nekakšne učne dobe sprejme takoj peronska brivnica. Ljubljana, gl. kolodvor. 24317-1.

Krojaškega pomočnika

sprejem takoj; saloni pri Kovaču, Stari trg 24. 24314-1.

Krojaškega pomočnika

dobro izveščanega za veliko delo sprejme takoj Maček Franc, Celovška c. 79. 24315-1.

Postrežnico

ki zna kuhati, sprejem za cel dan. Naslov v vseh posl. Jutra. 24318-1.

INERIRAJ

— — — — —

VAŽNO OPOZORILO

mojim odjemalcem, gostilničarjem in restavratorem.

Ker imam še velike zaloge starega vina za dobivanje BERMETA, bom mogel za sezijo 1940/41 postreči svoje cenjene odjemalce še po starih nepovišanih cenah 13 dinov, originalno BERMET-VINO z Fruške gore. — Ker ne vem če bom mogel osebno obiskati vse svoje prijatelje, jih tem potom prosim, da mi pravočasno sporočijo svoje potrebe.

B. MARINKOV

LASTNI PROIZVOD BERMET VINA
Sremski Karlovci — Fruška gora.

ZAHVALA

Vsem, ki so sočustvovali z nami ob smrti naše

Vite Otoničar

izrekamo pristrčno zahvalo.

Maša zadušnica za pokojnico bo v sredo, dne 4. septembra ob 8. uri pri Sv. Petru.

Žaljujoči

50
cazličnik
modelov
dvočokolov
IGN.YOK
LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

Trgovski lokal

na prometnem kraju oddam. Naslov v vseh posl. Jutra. 24284-19.

Lokal s sobo

se odda takoj v centru mesta na Gorenjskem. Pripraven za modiste, krojačarje ali krmnarje. Najemna niska. Polizve se: Samotarčan, Krakovski nasip 10. 24232-19.

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Opel Super

ma'o rabljen, poceni napredaj. Polizvedbe na telefon 32-77. 24182-10.

Motorno kolo

200 ccm, dobro ohranjeno, kupim. Fink Franjo, Božna do c. V/15, pekarna Kovac. 24277-10.

Kolesa

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kolesa, motorji

za časa velesejma. Znižane cene. Remec, Dolenjska c. 5. 24104-11.

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Posojila

dajemo našim članom in varčevalcem. Ugodni pogoji. Vloge obrestujejo po 5 odstotkov. Vsi varčevalci brezplačno zavarovani. Zadruga »Moja Dom«, Ljubljana. Dvorčakova 8. Išče mo poverjenike. 199.

V najem

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Galanterijsko trgovino

v zvezit s trafikom in stanovanjem dam takoj v najem. Naslov v vseh posl. Jutra. 24282-17.

Pekarijo

dam v najem s 1. oktobrom, ali pa sprejem pekarskega pomočnika z mojstrskim izpitom. — Perdo Roš, Hrastnik. 24307-17.

Lokali

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Primeren lokal

za mali bufet iščem. Po možnosti na prometnem kraju, kjerkoli v Ljubljani ali okolici. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lično«. 24290-19.

Soboddaja

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Sostanovalca

dijaka sprejemam k do- mačemu sinu dijaku. Komenskega ulica 16. 24294-23.

Opremljena soba

večja, lepša, se odda s 15. septembrom v Kolodvorski ulici. Naslov v vseh posl. Jutra. 24308-23.

Prazno sobo

s posebnim vzhodom takoj oddam. Naslov v vseh posl. Jutra. 24300-23.

Čisto in zračno sobo

s posebnim vzhodom in souporabo kopalnice oddam. Naslov v vseh posl. Jutra. 24299-23.

Lepo prazno sobo

z dvorano, za šteditelje, oddam. Vhodni stopnišča. Stančičeva 19-I. 24316-23.

Sobe kce

Vsaka beseda 50 par. davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din.

Gospodični

mirni, večina odso-tni, iščeta skromno sobo za takoj. Poljanski nasip 10-II, desno. 24216-23a.

Opremljeno sobo

s strogo separe- ranim vzhodom, v centru, z vso oskrbo, išče boljše go- spod za 15. sept. Argypoulos — Kranj. Hotel »Evropa«. 24292-23a.

Opremljeno sobo

zračno, čisto, s posebnim vzhodom in soupo- rabo kopalnice, iščem za 15. septembra v bližini pošte. Ponudbe na ogl. odd. Jutra z navedbo cene in kraja pod »Zračna in čista«. 24288-23a.

Dijakne sobe

Dijakinjo nižje gimnazije sprejemam vso ohran- jevanje plačujem. Vsi dijaki gimnazij III. reda z vso oskrbo. Ce- na din 650. Naslov v tr- govini Jos. Podkrajšek, Jurčičev trg. 24372-22.

Dva dijaka

sprejemam v svo oskrbo. Elsner, Tržaška c. 19. 24305-22.

Dobro dijakinjo

sprejemam v svo oskrbo. Kopalnica, klavir. Po- janska c. 18-II. 24302-22.

Profesor

sprejme prvo al; drugo- solca na stanovanje z vso oskrbo, nadzorstvom in pomočjo pri učenju. Soba v vili, 10 minut od gimnazije na Poljanski cesti, Kobar- jeva 15. 24321-22.

Sadje

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Sveže la slive

prave, debela jabolka in hruške, košare 12 kg din 54, košare 50 kg din 220. Franko povzroč, raz- pošilja G. Drechsler, Tuzla. 24279-34.

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Ugoden nakup

krasno posvetilo v Savinjski dolini, tik bunov, ceste, 40 aralov, provizorni hmeljski nasadi, sadonosniki, trav- niki, doraščeni in mladi gozdovi, vse spojeno s hibo in gospodarskimi poslopi, se takoj proda z ugodnimi plačilnimi pogoji. Poisnila daie Anton Vidovič, Sv. Peter v Sav. dolini. 23892-20.

Stroj

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mizarske stroje

vseh vrst priznanih pr- vovrstnih znamk »Tel- chert«, »Pesto« itd. ka- kor tudi kakovostno strojno orodje, skobel- ne nože, krošnje in sa- terske liste naročite najbolj ugodno na ve- lesejmu. Specialna trgo- vina Devljan Ivan, Ljub- ljana, Frančiškanska ul. 4. Tel. 45-42. 197-29.

Vsi kupci

šivalnih strojev pa rajši bo krojač, ši- vilja, gospodinja, čev- ljari ali za konfekcijske deavnice! Nudi se vam edinstvena prilika, da si nabavite po izvanredno nizkih cenah izvrstna kvaliteta, za vsak okus. Rabljeni stroji se vza- menjajo v račun. Napravite samo ponudbo z vašim ali sorodnim točnim na- slovom in za kakšno ra- bo bo novi stroj. Ne za- mudite prilike! — Po- nudbe na ogl. odd. Ju- tra pod »Garancija, edi- na prilika«. 24170-29.

Razno

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Nekadilec

postanete v treh dneh z našim za- nesljivim, popolnoma neškodljivim sredstvom »Nikotinola«. Velika ste- klenica din 70, mala din 60, pošilja po povzetju »Jugopatente«, Ljublja- na. Dvorčakova 8. Išče- mo zastopnike. 200.

Dopisi

Vsaka beseda 2 Din, davek 3 Din, za dajanje naslova 5 Din, najmanjši znesek 20 Din.

Pomladanski dnevi

Preglej Jutra! Prosim odgovor! V skrbah. Mnogo poljubov! 24286-24.

N. O.

Sestanek mogoč! 24285-24.

Grafolog

F.T. KARMAH V LJUBLJANI

OBISKE SPREJEMA OD 9-12, 3-7 URE

HOTELU »SOČA« SV. PETRA CESTA

Od Vas je

visno, imate obleko vedno novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana Poljanski nasip 4-6

Pralnica Svetilnik-nica

Inserirajte v »Jutru«!

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

PREMOG

KOKS — DRVA

audi

Pogačnik

BOHORICEVA

Telefon 20-59

Postrežba brezhibna

Dragocenosti

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah

ČERNE - julevir

Ljubljana, Wolfova ulica

KLIŠEJE

ENO VEČBARVNE

JUGOGRAFIKA

SV. PETRA NASIP 23

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —